Poštnina plačana v gotovini | Leto LXIII | V Ljubljani, v soboto 15. junija 1935 | Štev. 135 a | Cena 1.50 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Smrt podonavskega pakta?

Nenadna in — povejmo resnico — nepričakovana odložitev trgovinskih pogajanj med Italijo in našo državo na nedoločen čas ima v območju vprašanj, ki so se jih evropske države prizadevale rešiti s takoimenovanim podonavskim paktom, čisto nedvoumen pomen, ravno tako nedvoumnega, kot jih je po francosko-italijanskem sporazumu v Rimu dne 7. januarja in po nastopnem govoru novega italijanskega poslanika v Belgradu grofa Viole di Campalto, imela objava, da se bodo trgovinska pogajanja nemudoma začela. Nam se naveden razlog, da je rimska vlada za enkrat z abesinskim vprašanjem tako zaposlena, da ji za druge probleme preostaja le malo časa, zdi sicer razumljiv in do neke mere tudi prepričevalen, toda zadosten ne more biti, da bi bil tako važno delo, kot je ureditev trgovinskih odnošajev med dvema sosedama, brez nadaljnega odložil, kot da bi bilo vseeno, če dve sosedi, in sicer dve veliki sosedi, uredita medsebojno izmenjavo letos, prihodnje leto ali nikoli.

Presenetljiv sklep italijanske vlade, da želi, da bi se trgovinska pogajanja preložila na poznejši čas, mora torej imeti globlje vzroke, ki jih bo treba iskati v zapletenem mednarodno političnem položaju, v katerem se nahaja Evropa, predvsem pa srednja Evropa, in ki ga cela vrsta važnih političnih dogodkov od francosko-italijanskega sporazuma dne 7. januarja pa do Beneševega potovanja po republiki ruskih sovjetov, nikakor ni mogla razmotati, marveč ga je, nasprotno, le še bolj skomplicirala.

Eden glavnih sklepov Lavalovega sestanka z Mussolinijem v Rimu je bila zamisel podonavskega pakta, ki naj bi v obliki pogodbe o medsebojnem nevmešavanju prinesel podonavskim državam občutek varnosti in miru, prevdsem če bi bil oprt, kot se je rimski predlog glasil, še na celo vrsto dvostranskih pogodb, ki bi točno predpisale, kaj je treba podvzeti proti oni državi, ki bi harmonijo motila in se vtikala v notranje zadeve svoje sosede ali ogrožala njeno teritorijalno nedotakljivost. Rimski sklepi so bili takrat od večine držav z veseljem sprejeti, le Nemčija in Madjarska sta postavili nekaj pomislekov. Razpoloženje je bilo tako dobro, da so državniki upali, da bodo podonavsko konferenco, ki naj bi se kronala s podonavskim mirovnim paktom, že lahko sklicali 20. majnika. Ta je šel mimo. Datum so nato preložili že na 10. junija. Tudi ta je šel mimo. Sedaj govorijo o 20. in o 28. juniju, toda čim bolj odlašajo s klicanjem te konference, tembolj jasno postaja, da se bržkone sploh ne bo sestala, če pa se bi sestala, bo to le pour sauver la face« — pest peska v oči, brez vsakega nadaljnega koristnega učinka.

Kaj pa se je zgodilo, da, mesto da bi prišli skupaj, gremo le vidno narazen. Izvajanje rimskega sporazuma je zahtevalo kot najresnejšo predpripravo, da se nemudoma začnejo jasna in odkritosrčna pogajanja med Italijo in državami Male zveze. Vse druge težave so v primeri s to nujnostjo le postranskega pomena, kajti Madjarska in tudi Nemčija bi delale ovire za spravo v Podonavju le tako dolgo, dokler bi zijala vrzel med Italijo in med 50 milijoni ljudi živečih v mejah Male zveze. Prvo, kar bi moralo slediti rimskemu sporazumu, bi imel biti resen in trdovraten poskus, da se ta vrzel temeljito zamaši, da bi ž njo nikdo več ne mogel špekulirati.

A to se ni zgodilo. Slišali smo sicer spodbudljiv govor Mussolinija, ki mu je sledil govor grofa Viole di Campalto v Belgradu, toda besedam niso sledila dejanja. Predvsem dejanja, ki jih je Mala zveza iskreno pričakovala, namreč, da se tako revizionistična agitacija kakor tudi habsburško vprašanje izločita iz podonavske kotline kot tista dva problema, ki povzročata največje motnje in katera gotovo ni zadosti, da ju samo zamolčimo, ko bomo podonavski pakt podpisovali. Ne samo, da besedam niso sledila dejanja, ki bi bila besedo oživotvorila, marveč so celo nastopila dejanja, ki so smisel besede zanikala.

Tako je sestanek v Benetkah, kjer so se zbrali avstrijski zvezni kancler, madjarski zunanji minister in italijanski tajnik za zunanje zadeve osem dni potem, ko sta se istotam razgovarjala Suvich in poljski zunanji minister Beck, evropsko javnost le obvestil, da se italijanska vlada ne mara oddaljiti od one zunanjepolitične črte v Podonavju, o kateri smo mislili, da je z Laval-Mussolinijevim sporazumom v začetku letošnjega leta za vedno padla. Tako je nadalje čisto nepričakovano zbližanje med Italijo in Nemčijo, ki je nastopilo po Hitlerjevem govoru v državnem zboru in ki ga je spretno razvijal nemški poslanik v Rimu von Hassel, doprineslo nov dokaz, da bi italijanska vlada vendar le in navzlic vsemu mnogo rajši zavarovala neodvisnost Avstrije — kajti to je jedro vsega podonavskega pakta, kot si ga je zamislila Italija — s pomočjo Nemčije, z neposrednim sporazumom z nemško vlado, kakor pa s pomočjo držav Male zveze in Balkanskega sporazuma, ki tvorita sedaj eno samo široko politično operativno bazo. In tako je slednjič abesinski spor, ki je naložil italijanski vladi potrebo, da si na evropskih frontah z gotovostjo krije svoja zaledja, in jo tako rekoč prisilil, da znova poskusi priti z Nemčijo do nekega sporazuma, pomagal ustvariti v srednji Evropi mnenje, da je Italiji manj na tem ležeče, da se približa državam Male zveze, kakor da svoje postojanke ohrani nedotaknjene, vsaj za nekaj časa, s pomočjo njej veliko bolj simpatične politične grupe, ki naj bi jo tvorile ona sama, Nemčija, Avstrija, Madjarska in Poljska. Končno bi še pristavili, da so razni pakti s sovjetsko Rusijo in možnost, da se Rusiji odprejo še mnogo širša polja za politična vmešavanja v Podonavju in na Balkanu, italijansko vlado še bolj, če že ne popolnoma odvrnili od nagnenja, ki je brez dvoma obstojalo še 7. januarja, da se bliža z državami Male zveze, da se jih oklene z gospodarskimi pogodbami in da se s političnimi sporazumi postavi ž njimi na skupno črto vsaj v vprašanju obrambe avstrijske neodvisnosti pred grabežljivim germanstvom.

Za nas je torej preložitev na nedoločen čas trgovinskih pogajanj med našo državo in Italijo le logičen zaključek razvoja, ki smo ga skušali zelo površno, a opirajoč se na gotova dejstva načrtati in ki nas potrjuje v mnenju, da je januarska zamisel o podonavskem paktu ne po naši krivdi nasedla na pesek, s katerega jo bodo tudi največji napori le s težavo rešili. Kdo bo imel od tega dobiček? Sovjetska Rusija čaka na prazno mesto. Menda bi ne bilo v interesu niti našega gospodarstva niti naše kulture, da ga zasede. Tudi s tega stališča, ne samo z ozirom na gospodarske posledice nam je žal sklepa italijanske vlade.

Strašna katastrofa v Reinsdorfu v Nemčiji

Cela tovarna za municijo v zrak

V tovarni zaposlenih 13.000 delavcev

Nemška uradna poročila skrbno prikrivajo število smrtnih žrtev

»Slovenec« je v včerajšnji drugi izdaji priobčil dolgo poročilo o strašni eksploziji, ki je pognala v zrak eno največjih municijskih tovarn na svetu, namreč tovarno za razstrelivne snovi v Reinsdorfu pri Wittenbergu v Westfaliji. Tovarna zaposluje po navedbah nemške vlade samo 13.000 delavcev, ki delajo v treh skupinskih šihtah. Med eksplozijo je torej moralo biti v tovarni okrog 4000 delavcev. Nemška uradna poročila — vsako privatno pisanje je prepovedano — priznavajo samo nekaj desetin mrtvih in do 300 ranjenih, toda inozemske agencije dajejo čisto drugo poročila, ki bodo, če pomislimo na značaj tovarne in na število zaposlenega delavstva, brez dvoma odgovarjala resnici. V naslednjem priobčujemo najnovejša poročila:

25 km naokrog so popokale šipe

Dunaj, 14. junija. TG. O obsežnosti katastrofe v največji nemški tovarni za municijo — obstoj te tovarne je prav za prav odkrila šele katastrofa sama — danes še ni mogoče poročati. Uradno hočejo katastrofo zmanjšati, privatna poročila pa so nezanesljiva, ker je dostop do goreče tovarne onemogočen vsakemu, tudi družinam ponesrečenih svojcev.

Inozemski časnikarji skušajo priti v bližino razdejane tovarne. Tako se je dopisniku Reuterja posrečilo dobiti od policijskega stražnika v Wittembergu nekak opis očividca. Policist je povedal, da je nastala eksplozija ob 3 popoldne, torej takrat, ko bi moralo delavstvo po delovnih predpisih imeti svoj kratek delovni odmor za popoldansko malo južino. Eksplozija je bila tako strašna, da so domala vsa tovarniška poslopja zletela v zrak. Tam, kjer je bila prej tovarna, je sedaj kup razvalin. Večina delavstva je ostala pod razvalinami, ki jih je takoj objel ogenj. Ogromne dele strojev je vrglo stotine metrov daleč. Da bi se ohranila tajnost, so morali tovarno daleč na okrog zastražiti z vojaškim kordonom, ki brani vsakemu dostop. Šipe na oknih hiš so popokale daleč na okrog, celo iz Hamma poročajo, da je eksplozija bila tam tako občutna, da so popokale šipe. In to je oddaljeno vendar 25 km od kraja nesreče. Poslopje je zastražilo vojaštvo, dovoze na kilometre daleč naokrog pa so zaprle napadalne čete. Koliko smrtnih žrtev je pod razvalinami, omenjeni policist ni vedel povedati.

Okrog voješkega kordona se odigravajo strahotne scene. Jokajoče žene in otroci hočejo na vsak način do tovarne, a jih morajo s silo porivati nazaj vojaške straže.

Kup razvalin

Reuter poroča iz Wittenberga: Uradno javljajo, da znaša število smrtnih žrtev eksplozije okoli 60 in da so doslej potegnili izpod ruševin samo 22 trupel. 110 oseb je nevarno ranjenih, okoli 300 pa lažje. Plamen se vidi 30 km daleč, okna vseh hiš so popokala v okrožju 25 km. Neprestano se boje novih eksplozij, ker so se včeraj popoldne dogajale v kratkih presledkih ves popoldan.

Neki reševalec, ki je bil ranjen pri reševanju, je izjavil Reuterjevemu dopisniku, da je videl strašne prizore.

V Reinsdorfu je popolnoma porušenih več hiš. V trenutku, ko se je pripetila prva eksplozija, je posad delavcev ravno zapuščal delo. Nobena oseba od tistih, ki so se nahajale na kraju nesreče, ni ostala neranjena. Ves prostor, kjer so stale tovarne, je zdaj le kup razbitin, iz katerih pač nihče ni mogel priti živ.

Dalje je ta reševalec izjavil: Ranjencem so prihiteli na pomoč takoj po prvi eksploziji. Naše reševalno delo, ki traja ves popoldan, je znatno oviral požar, ki se je po sleherni eksploziji vse bolj širil. Tudi mene je ranilo nad očesom, hvala Bogu, da ni nevarno.

Zasedanje narodne skupščine

Govor notranjega ministra

o delu vlade in opozicije pri zadnjih volitvah v skupščino

Belgrad, 14. junija. AA. Današnji, tretji predhodni sestanek narodne skupščine je otvoril predsednik verifikacijskega odbora Dragiša Cvetković. Po sprejetju zapisnika prejšnje seje je minister za notranje zadeve imel daljši govor, v katerem je izvajal sledeče:

Gospodje narodni poslanci! Volitve v narodno skupščino od 5. maja imajo v nasprotju s prejšnjimi volitvami v naši domovini svojo posebno veljavo in posebno obeležje. Vršile so se v težki dobi državnega, nacionalnega in socialnega življenja. V dobi največjega zamaha in mogočnega poleta, ko se je Jugoslavija dvignila na krilih belega orla in se pod vodstvom svojega velikega vzornika bližala svoji veličini in sijaju in ko so rasli najboljši upi vseh njenih sinov in vseh njenih delov v srečno in napredno življenje in ko so se odbijale zadnje ovire in zapreke državnega in nacionalnega trpljenja, je padel nepremagljivi Aleksander, slavni vladar in veliki voditelj. (Vsi narodni poslanci vstanejo in kličejo Slava mu!)

Ta padec je hudo zadel državo in povzročil zmedo in razno kolebanje ter splošno krizo v vseh pravcih. Razne strasti in mržnje so ostale, napake se niso popravile, dobra volja je omahnila, splošne smernice jugoslovanske nacionalne misli niso prišle do zadostnega izraza in do svoje popolne veljave. V takih časih je bilo treba po zakonih naše države stopiti k volitvam v narodno skupščino, ki so zaradi tega nosile obeležje vseh teh nesreč.

Kraljevska vlada se je zavedala vseh teh težkoč, ki pritiskajo na domovino in je takoj razumela, da se te volitve v narodno skupščino ne smejo vršiti samo v znaku strankarsko-političnih borb za premoč te ali one stranke, marveč v znamenju zbiranja in širokogrudnega urejevanja vseh vprašanj, da bi mogla na ta način nova narodna skupščina postati izraz bratske skupnosti in najboljših upov za složno delo in nadaljevanje vseh tistih stremljenj, ki jih je začel veliki Aleksander. S takimi nameni je hotela kraljevska vlada zbrati in omogočiti sodelovanje vsem, ki so pripravljeni sodelovati v duhu aleksandrovskih stremljenj za blaginjo in srečo naroda in domovine.

„Načelo taktičnega popuščanja“

Radi tega je kraljevska vlada sprejela načelo taktičnega popuščanja in tolerance celo mimo zakonskih določb in do takih mej, ki so postavljene s samim državnim in nacionalnim edinstvom, z redom in mirom v državi, v kar ne sme nihče posegati. Volitve, gospodje narodni poslanci, so se v tem smislu tudi vršile in z njimi se je hotelo to tudi doseči. Da pa na žalost nas vseh te volitve niso obrodile teh sadov in da so dobile popolnoma drugačno sliko, nego je to želela kraljevska vlada, je treba iskati krivce le na strani drugih strank, ki so sodelovale pri teh volitvah, in njihovem nerazumljivem delu in stališču. (Burno ploskanje in odobravanje: Tako je!) Zaradi tega posebnega značaja teh volitev in zaradi stališča in dela kraljevske vlade na eni strani, stališča in dela ostalih udeležencev pri teh volitvah na drugi strani, zlasti pa zaradi resolucije, ki so jo nedavno tega sprejeli nekateri gospodje z Mačkove liste, resolucije, ki ne obtožuje samo dela kraljevske vlade, temveč tako tudi državni svet in glavni volilni odbor, torej ustanove, ki obstojajo na podlagi zakona iz najvišjih državnih funkcionarjev, sem smatral za potrebno, da se v nasprotju z dosedanjo prakso prijavim takoj v začetku te razprave k besedi, da bi mogli gospodje narodni poslanci na podlagi podrobnih podatkov, ki dajejo tem volitvam še posebno karakteristiko, izpopolniti svojo vsestransko kritiko in volitve pravilno oceniti.

Stališče, napori in delo vlade

Takoj v začetku hočem opozoriti na nekatere podatke, iz katerih bo narodna skupščina lahko posnela jasno in točno sliko o stališču, naporih in delu kraljevske vlade od samega začetka njenega imenovanja pa ves čas teh volitev.

Z deklaracijo, s katero se je kraljevska vlada 3. januarja predstavila narodnemu predstavništvu, je obrazložila svoj delovni načrt za ohranitev državne varnosti izven meja in v notranjosti države, za izboljšanje narodnega stanja in za konsolidacijo razmer v državi. Osnovne smeri naše notranje politike so posvečene razvoju pravega in polnega narodnega edinstva, pravilni notranji in državni ureditvi, kakor nam jo je zapustil v izvršitev naš nepozabni viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj (narodni poslanci vstanejo in kličejo Slava mu!).

Služeč splošnim in posebnim interesom narodne celote, vsem delom domovine in vsem državljanom, je kraljevska vlada objavila s svojimi akti, da je pripravljena sprejeti sodelovanje vseh, ki so istega duha, ne glede na stran, na kateri so se nahajali v našem prejšnjem političnem življenju.

Kraljevska vlada je smatrala za posebno važno poudariti, da nudi ustava iz leta 1931 najboljše možnosti za močno politično in intenzivno nacionalno in socialno življenje našega naroda in da jamči lojalno izvajanje in spoštovanje ustave normalni politični razvoj naše države. Pri tem je mislila tudi na obnovo državne uprave v smislu popolne organiziranosti banovin kot upravnih in samoupravnih enot. Z istočasno dovršitvijo popolne decentralizacije oblasti, na pocenitev in poenostavitev uprave, tako, da bi se mogla čimbolj približati ljudstvu, ljudstvo pa njej.

V istem smislu in z istimi načrti je kraljevska vlada nastopila v vseh svojih izjavah, zlasti s svojim volilnim proglasom od 25. februarja t. l., kakor tudi z vsemi programatičnimi in agitacijskimi govori svojih članov. Na podlagi narodnega in državnega edinstva je bila kraljevska vlada in je še sedaj pripravljena, ne le sodelovati z vsemi, temveč tudi podpreti akcijo vseh za dobrobit in veličino naše domovine ter za srečo in napredek našega naroda.

Pot k bratskemu sporazumu

V smislu te pomirljivosti in dobre volje je kraljevska vlada izdala niz ukrepov, ki naj z normalizacijo naših notranje-političnih razmer utrejo pot h konsolidaciji in k popolnemu bratskemu sporazumu, da zbliža divergentne politične struje in ublaži obstoječe razlike, da popravi težke napake iz preteklosti, zlasti glede upravnega sistema, da zatre vso mržnjo in zablode in da pomiri morebitno nezadovoljstvo, da pokaže dobro voljo in da omogoči del brez ovir in težjih razprtij. Zaradi teh svojih teženj in želj je kraljevska vlada stavila na najvišjem mestu predlog, naj se izroči pozabi krivda in oprosti zaporna kazen dr. Vladimirju Mačku zaradi dejanja, zaradi katerega je bil obsojen na tri leta strogega zapora. Nato so bile izpuščene na svobodo vse osebe, ki so bile konfinirane zaradi svojega destruktivnega dela in ki so bile znane, zaradi svojega sovražnega držanja proti državni celini, jedinstvu naroda in obstoječemu redu. Tako je bil izpuščen bivši izredni profesor pravne fakultete v Belgradu dr. Dragoljub Jovanović, ki je skrajni levičar in spada med najbolj zagrizene nasprotnike državne in družabne ureditve in ki je izkoriščal vsako priliko, da nastopi proti redu v državi in lahko opravlja anarhistično-boljševiško propagando. Zaradi tega svojega dela je bil obsojen po zakonu o zaščiti države in javne varnosti na eno leto strogega zapora in na izgubo državne službe. Toda kraljevska vlada si ni želela samo sodelovanja z vsemi, ki so na isti liniji državne in narodne ureditve, marveč je zaradi obnove zdravega političnega življenja v državi, ki naj v vseh pravcih podpre narodno skupnost in splošne koristi, šla do skrajnosti, da bi omogočila delo med ljudstvom in iskanje narodnega zaupanja brez ozira na to, ali se bo to vršilo s sodelovanjem z vlado ali brez nje.

Kraljevska vlada je zaradi tega razpisala volitve v narodno skupščino, da bi bila vsem dana možnost za sestavo kandidatnih list in delo med narodom. Samo po sebi se razume, da je pri tem posvetila pač v mejah zakona posebno pozornost svobodi in medsebojnemu dogovarjanju in opredeljevanju volivcev in svobodi njihovega glasovanja. Trudila se je dalje, da prepreči vsak pritisk na volivce, da zaščiti njihovo samoopredelitev, tako da bodo mogli volivci glasovati brez vsake bojazni, da bi se jim zaradi tega karkoli zgodilo. V tem zmislu je podrejeno ministrstvo izdalo niz odlokov, njihovo izvršitev pa so nadzirale na eni strani banske uprave, po drugi strani pa podrejeno ministrstvo. Vsaka nezakonitost s kakršnekoli strani je bila takoj odstranjena, proti odgovornim krivcem pa je bila uvedena nujna in po zakonu predpisana preiskava.

Da bi dokazala svojo politično toleranco, je kraljevska vlada tekom volivne borbe spregledala mnoge nezakonitosti in dovolila agitacijo organizacijam in šla mimo mnogih incidentov in mimo zakonskih predpisov in uredb, samo, da se ji ne bi očitalo, da preganja svoje politične nasprotnike in da preprečuje postavitev drugih kandidatnih list.

Dr. Maček

Tako je nosilec državne liste dr. Maček obnovil vse stare organizacije bivše hrv. kmečke stranke in začel z njimi vršiti priprave za volitve. Podobno je ravnal Ljuba Davidović, ki je obnovil bivše organizacije demokr. stranke. Jovan Jovanović je obnovil bivše organizacije zemljoradniške stranke, dr. Spaho pa nekdanjo Jugoslovansko muslimansko organizacijo, razume se, samo tam, kjer so še bile kompaktne.

Čeprav je to bilo v nasprotju z zakonom o združevanju, shodih in dogovarjanju, in čeprav bi mogla kraljevska vlada oziroma meni podrejeno ministrstvo po svojih organih takoj razpustiti vse te organizacije in njihove člane kaznovati z občutnimi zapornimi kaznimi in z denarjem, se to vendarle ni zgodilo, da bi tudi to pot kraljev. vlada dokazala svojo veliko politično toleranco in omogočila postavitev Mačkove liste.

Najuglednejši voditelji opozicijske Mačkove liste so imeli svoja zborovanja in sestanke, čeprav jih niso nikoli pravočasno prijavili po predpisih zakona o združevanju, shodih in sestankih. Večino teh shodov in sestankov bi bile moglo podrejeno mi ministrstvo na podlagi zakona prepovedati, vendar se to ni zgodilo, da se ne bi očitalo kraljevski vladi, da ovira postavitev državne kandidatne liste dr. Mačka. Pristaši in agitatorji opozicijske liste Mačka so izvedli volilno borbo kot enotna organizacija »Zedinjene opozicije« in so tudi večji del svojih volivnih publikacij na ta način podpisali. Ker pa organizacija pod tem imenom ni bila nobeni oblasti prijavljena, in tudi ni potrjena, bi bili mogli organi podrejenega mi ministrstva to agitacijo preprečiti in njihove publikacije prepovedati, in se pri tem sklicevati na zakonske določbe, česar pa niso storili, niti

v enem primeru zaradi želje kraljevske vlade, da ravna v tej politični borbi s skrajno toleranco. Če pa so tu in tam podrejeni organi mojega ministrstva kedaj preprečili kakšen neprijavljeni shod in konferenco in prepovedali agitacijo pod naslovom »zedinjena opozicija«, se je to zgodilo v skrajni sili zaradi zaščite javnega reda in miru, osebne in lastninske varnosti in pa zato, da preprečijo težke kršitve zakona, ki bi mogle škoditi splošnim interesom, avtoriteti državne oblasti in njenovih organov.

Maksimović

Kraljevska vlada ni izkazala te tolerance samo napram Mačkovi listi, marveč tudi napram nosilcem ostalih državnih list. Tako je ravnala napram državni listi Maksimoviča Božidarja, bivšega ministra, kateremu ni bila odvzeta beseda ,ko je na svojem shodu v Novem Sadu 7. aprila t. l. pred več tisoči oseb metal največje žalitve in klevete na člane kraljevske vlade, jih licemerno in brez razloga obtoževal in načenjal javno razpravo o vprašanjih, ki o njih absolutno ni mogoče razpravljati na javnih shodih (splošno odobravanje).

Kraljevska vlada se ni ozirala tudi na neke nepravilnosti pri postavitvi Maksimovičeve liste, čeprav so bile v nasprotju z volivnim zakonom. Storila je to, da ne bi ovirala postavitve te liste, čeprav govore mnogi dokazi za to, da mnogi predlagatelji te liste niso pristavili svojih podpisov in da se niso javili sodišču rad potrditve podpisov in izjav kandidature na Maksimovičevi listi. Proti Maksimoviču se tedaj ni nastopilo, da bi se mu onemogočilo dokazati svoje sile, o katerih je govoril tekom volivne agitacije s tolikšno samozavestjo.

Ljotič-Hodjera-Topalović

Prav tako je nositelj državne liste Ljotič vodil agitacijo in volivno propagando pod naslovom »Jugoslovenski narodni pokret-zbor« in izdajal list »Domovina« kot glasilo tega zbora, čeprav po določbah o združevanju, shodih in sestankih ne more delovati nobeno društvo in organizacija, dokler ni prijavljena pristojni oblasti in dokler ni od nje potrjena. Ljotič ni prijavil oblastem svoje politične organizacije »Zbor« in zaradi tega bi bile mogle oblasti na podlagi zakonskih določb prepovedati vsako akcijo tega pokreta, tiste pa, ki so pri tem pokretu sodelovali, kaznovati z zakonom in s tem preprečiti vsako njihovo nadaljnje delo. Oblasti pa tega ne le, da niso storile, marveč so tudi poslej kazale napram Ljotičevi listi silno toleranco, čeprav je Ljotič s svojo volilno propagando razširjal govorice o preganjanju volivcev za njegovo listo in o potvarjanju volilnih izidov, ne da bi za te svoje trditve predlagal dokaze.

Nositelj nepotrjene liste Jugoslovenske narodne stranke Hodžera je s svojimi političnimi prijatelji in somišljeniki vodil demagoško volivno agitacijo in izdajal neiskrena gesla. Navzlic temu pa podrejeni mi organi niso ovirali ne njega, ne njegovih prijateljev, čeprav bi bili imeli zakonsko možnost.

Podobno toleranco je pokazala kraljevska vlada tudi napram nositelju nepotrjene državne liste dr. Živku Topaloviču in njegovim prijateljem in somišljenikom. Priredili so veliko število agitacijskih shodov in obširno razvijali svoj delavski program, zahtevajoč pri tem pogostokrat zaščite drž. oblastev pred komunisti in drugimi delavskimi organizacijami, ki so nasprotovale sami postavitvi Topalovičeve liste, oziroma njemu osebno ali pa posameznim postavljenim njegovim kandidatom. V vseh teh primerih je bilo poskrbljeno za popolno zakonsko zaščito svobodnega zborovanja in govorov, celo tamkaj, kjer se to ni zahtevalo.

Toda ne le napram nositeljem potrjenil in nepotrjenih državnih list in njihovim prijateljem in somišljenikom, temveč tudi napram političnim strankam, ki so obstojale že pred razpisom volitev in ki so postavile svoje državne kandidatne liste, kraljevska vlada ni nastopila in ni ovirala njihovega delovanja. Tako n. pr. ni ovirala dela in političnega delovanja Jugoslovenske akcije, čeprav ta organizacija ni bila prijavljena oblastvom v zmislu zakona in od njih potrjena niti kot politična stranka niti kot politično društvo in bi zaradi tega ne bila smela politično delovati. Znano pa je, da je Jugoslovenska akcija in da so bojevniki ves čas volivne borbe bili politično zelo delavni, in da pri vsem svojem delu niso naleteli na nobene ovire.

Z vsemi temi dokazi svoje tolerance je hotela kraljevska vlada pokazati tako svojim političnim somišljenikom kakor nasprotnikom, kako si zamišlja razvoj političnega življenja v naši državi. Obenem pa je tudi računala s tem, da bo tudi na nasprotni strani našla podobno pomirljivost in enako pripravljenost za skupno delo in za blagor celokupnega naroda in nedeljive Jugoslavije. (Dolgotrajno frenetično odobravanje.)

Opozicija

Gospodje narodni poslanci! Medtem ko je kr. vlada ravnala tako, je nasprotna stranka že v predvolivni borbi kmalu razglasila, da ne misli na nameravano resno in iskreno akcijo za politično konsolidacijo na podlagi obstoječih zakonskih predpisov. Iz načina, kako so Maček in drugi voditelji tega bloka izbirali kandidate za njihovo drž. listo in zbirali svoje sodelavce, se je moglo takoj sklepati, da na nasprotni strani ne bo razumevanja za intencije kraljevske vlade in je postalo jasno, da se bo razpis volitev v narodno skupščino zlorabil in predočil ljudstvu v popolnoma drugem zmislu. (Dolgotrajno odobravanje.)

Tako so na Mačkovi listi večinoma kandidati, ki so znani nasprotniki državnega in narodnega edinstva in ki so kot takšni podpirali in sodelovali v banditnih akcijah, atentatih, požigih in rušitvah, in ki so zaradi tega bili obsojeni po zakonu o zaščiti države. (Viharno odobravanje.) Med njimi so taki, ki so bili v službi in ki so podpirali in ki še vedno podpirajo emigrantske atentatorje in zločince. (Silna ogorčenost v vsej narodni skupščini in vzklikanje: »Sramota!«) Nekateri so bili zaradi svojega nedavnega defetističnega in protidržavnega dela konfinirani. Nekateri so celo odobravali in podpirali razdiralno akcijo Pribičeviča, ki živi v inozemstvu in dela zoper interese domovine in naroda. (Viharni vzkliki: Dol z njim!) Tudi izraziti komunisti-levičarji so med njimi, ki so ne samo zavzeli stališče nasprotnika, temveč so tudi aktivni poborniki za rušenje socialnega in državnega reda v naši državi. (Ogorčeni vzkliki in zgražanje.)

Spričo tako postavljene kandidatne liste ne bo težko razumeti način volivnega boja in volivnih gesel, ki so jih takšni kandidati metali med prebivalstvo, in cilje, po katerih so stremeli. (Zgražanje med poslanci.)

Vladna gesla

V teku volivnega boja in na mnogih zborovanjih in konferencah je kraljevska vlada v svojem tisku in drugih publikacijah povsod in pri vsaki priliki poudarjala isto volivno geslo za konsolidacijo političnih razmer in sporazum pri delu konstruktivnih državljanov, ki so dobre volje, da se v vseh smereh popravi in zboljša narodno in državno življenje v mejah ustave za edinstvo naroda in trajnost državnega sistema ter proti separatizmu, proti destrukciji in ekstremnim elementom ter proti vsakemu rušenju.

Teh svojih gesel niso kand dati državne liste predsednika ministrskega sveta nikoli zatajili in vsa volivna borba se je vodila javno in na podlagi poziva vsem rodoljubnim in patriotskim državljanom, da pri težkem in napornem delu podpro kraljevsko vlado, ki je takoj po prevzemu državne uprave dokazala, da razume težkoče prebivalstva in pojmuje narodne potrebe, da se zna z vsemi silami zavzeti za blaginjo naroda iz vseh krajev domovine. (Splošno dolgotrajno viharno odobravanje.)

Dr. Mačkov program

Medtem ko je kraljevska vlada tako javno delala, pa niso pristaši dr. Mačka izpovedali svojega političnega programa. Razlog temu neizpovedovanju je ta, da bi jih to po njihovem lastnem priznanju takoj zapletlo v zakonsko odgovornost, ker njihova politična stremljenja niso bila in niso v skladu z obstoječim državnim redom (vzkliki in gibanje v dvorani).

Glavne osebnosti na državni listi dr. Mačka niso mogle povedati narodu v čem so se sporazumeli, da bi prebivalstvo moglo pravilno presoditi vsebino in pomen tega sporazuma za narodne interese (odobravanje). Zedinili in sporazumeli so se samo v enem, da mečejo polena pod noge programskemu in blagodejnemu delu kraljevske vlade in konsolidaciji razmer v državi ter stremljenju za splošno blagostanje prebivalstva. Zato ne Maček ne Davidović ne Spaho ne Jovanović niso smeli prebivalstvu povedati svojih namenov, temveč so se posluževali raznih izjav ,kakor so pač razmere nanesle in potrebe posameznih krajev in časa.

Dr Maček s svojimi najbližnjimi iz navedenih razlogov ni vodil v velikem slogu javne agitacije, kakor so to delali drugi opozicionalci z njegove liste. Zakaj, svojega pravega in resničnega mišljenja niso smeli javno poudariti, čeprav so on in njegovi sodelavci dali izjavo po čl. 18 vol. zak., s katero so se obvezali, da bodo v svojem političnem delu čuvali državno celoto in delali za narodno edinstvo in da ne bodo ustvarjali verskih, plemenskih in pokrajinskih političnih združenj. V svoji javni in skrivni agitaciji niso nikdar omenjali ne državne celote ne narodnega edinstva ne verske strpnosti ne plemenske sloge. Z nobeno besedo niso omenili varnosti države zunaj in doma in niso obsojali izdajalcev, ki v inozemstvu delajo zoper interese države in naroda (ogorčeni vzkliki in protesti proti izdajalcem in proti Mačku). Tudi se niso zavarovali pred onimi, ki so v svojem zaslepljenem sovraštvu proti vsemu kar je jugoslovensko, pljuvali na naše največje svetinje in niso prizanesli niti največjemu našemu viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju (vsi narodni poslanci vstanejo in presunjeni vzklikajo: Slava mu!). Zato so pa njihovi prijatelji in somišljeniki izkazovali spoštovanje ne samo listim, ki so zaslepljeni po brezvestnih voditeljih delali zoper državno oblast in njene organe, temveč so takšno spoštovanje izkazovali tudi na smrt obsojenemu atentatorju Begoviču, ki je organiziral atentat na blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja (splošni vzkliki: Sramota!). Izkazovanju časti temu atentatrju v virovitiški katoliški cerkvi je med drugim i prisostvoval tudi sam kandidat na Mačkovi listi v dotičnem okraju, moletiv za pokojne je pa imel sam gvardijan tiste cerkve ob največji asistenci (energični vzkliki: Sramota! Nekdo vzklikne: Kaj je pa oblast storila?). Vsekakor je izpolnila svojo dolžnost.

Čeprav niso dr. Maček in njegovi najbližnji sodelavci dali nikake izjave o čuvanju državne celote in narodnega edinstva, smo naenkrat imeli priliko čitati v tujih listih njegove izjave, izjave Svetozarja Pribičeviča, čigar najintimnejši prijatelji so se nahajali na Mačkovi listi, kako je jugoslovanski narod fikcija in kako obstoje v Jugoslaviji poseben srbski narod, poseben hrvatski narod in poseben slovenski narod s svojimi posebnimi kulturami in zgodovinsko preteklostjo (protesti in vzkliki: Laž!). Prepuščam narodnim poslancem v presojo, kako so te izjave nosilca največje opozicijske državne liste dr. Mačka v skladu z njegovo izjavo, ki jo je dal pred sodiščem v Zagrebu pri potrditvi njegove kandidatne liste, da je za narodno edinstvo in da bo delal zanj.

Sam Davidović, eden izmed najuglednejših mož na opozicijski listi dr. Mačka in bivši voditelj prejšnje demokratske stranke, je izprevidel vso nesrečo takšnega nastopanja dr. Mačka in slabe perspektive za uspeh takšne njegove politike in je zato pred nekaterimi svojimi prijatelji in na svojem zborovanju v Belgradu 29. aprila, da prepriča svoje pristaše, da so vendarle vsi sporazumni med seboj glede delovnega programa in da je dr. Maček za to državo, dal pri tej priliki prečitati neko Mačkovo pismo, ki pravi dobesedno med drugim:

»... Čeprav bomo tako že pri prvem koraku naleteli na ovire pri našem velikem delu za medsebojno zbližanje, čigar posledica mora biti končna ureditev hrvatskega vprašanja v mejah skupne nam države...«

Iz tega besedila so g. Davidović in njegovi prijatelji skušali pri agitaciji izvajati sklep in prepričati svoje politične prijatelje, da Maček dela za nekak sporazum in da ni proti takemu državnemu sistemu. V tem smislu so to pismo dr .Mačka natisnili v tisočih izvodih in ga razdelili med prebivalstvo, ki ga ni hotelo poslušati in ki je že vnaprej obsodilo politiko molka in neizjavljanja dr. Mačka, ker je prebivastvo pravilno presodilo, da se iz takšnega pisma vendarle ne more izvajati sklep, kakšne so prav za prav želje dr. Mačka, kakšno ureditev hrvatskega vprašanja si želi in kakšno skupno stališče hoče zavzeti.

Drugi zavezniki dr. Mačka

Ostali ugledni činitelji na listi dr. Mačka dr. Spaho, Jovan Jovanović in njihovi prijatelji in somišljeniki niso niti poskušali prepričati svoje volilce o političnih načrtih in namerah dr. Mačka, tako kakor je to storil Davidović, temveč so po razmerah in potrebah razlagali in prepričevali svoje volilce, da je dr. Maček za sporazum in korenito reformo državno-pravnih, političnih, gospodarskih in socialnih vprašanj.

Čeprav dr. Maček ni javno izpovedal svojega političnega programa in ni v velikem obsegu vršil javne agitacije s svojimi najintimnejšimi sodelavci, se je tudi njihovo sodelovanje vršilo tajno preko njihovih prejšnjih organizacij, preko kurirjev in nalašč v ta namen najetih ljudi od ušesa do ušesa, od osebe do osebe in so tako širili volilna gesla. Vršila se je brezprimerna kampanja ne samo proti narodnemu edinstvu in obstoječemu sistemu, temveč tudi proti celoti države, za sejanje plemenske mržnje in verske nestrpnosti do skrajnosti, pri čemer so slikali, da je hrvatski del naroda v podrejenem in eksploatiranem položaju. V ostalem so prijatelji dr. Mačka navajali gesla in agitacijo vršili po krajevnih razmerah in razpoloženju tamkajšnjega prebivalstva, pri čemer so slikali dr. Mačka zdaj kot Mesijo, ki prinaša osvoboditev od Belgrada in Srbijancev, zdaj kot človeka, ki prinaša bratski sporazum med vsemi Jugoslovani in složno skupno delo za blaginjo edinstvenega jugoslovanskega naroda. Gesla v volilni kampanji opozicijske liste g Mačka torej niso bila ista v vseh krajih v državi, temveč so se izpreminjala po krajih, razmerah in potrebah, da se doseže čim večji uspeh:

Gesla opozicije

1. **V savski banovini** je bilo glavno volilno geslo opozicijske liste dr. Mačka: Hrvati, na obrambo! ali pa: Kdor ne voli dr. Mačka, je izdajalec hrvatskega naroda, ali pa: Te volitve so plebiscit, ki naj pokaže, da se hrvatski narod bori za svojo svobodo in samostojnost, ali: Hrvatski narod mora dati Mačku pooblastilo, da bo pred Društvom narodov zahteval svobodo za hrvatski narod: ali: Dr. Maček ne pojde v Belgrad, temveč v Ženevo.

Vsa volilna akcija opozicijske liste dr. Mačka v savski banovini je bila napirjena proti državno in narodno edinstvo, za svobodo in neodvisnost Hrvatske in celo tudi za hrvatskega kralja Mačka (viharen smeh). Razširili so se glasovi, da bo dr. Maček pri volitvah dosegel veliko večino. Takoj po volitvah se bo Hrvatska odcepila in da bo samostojni Hrvatski Italija izročila Reko, Trst in Istrijo, dalje da akcijo dr Mačka podpirajo nekatere države, da daje Amerika denar za odcep Hrvatske in da bo inozemstvo vršilo nadzorstvo nad volitvami. Dalje so na vse strani širili govorice, da sta italijanska in madžarska vojska pripravljeni na mejah, da bosta po volitvah pomagali dr. Mačku za obnovo neodvisne svobodne hrvatske države. Prav tako so se širili na vse strani glasovi, da bo Pribičevič prišel iz inozemstva v Zagreb in skupaj z Mačkom najprej proglasil Hrvatsko za republiko, pozneje bo pa dr. Maček proglašen za kralja (viharen smeh). Da bi se preprosto ljudstvo čim bolj zaslepilo in verjelo tem fantastičnim obljubam, so agitatorji dr. Mačka raznesli na vse strani glas, da bo Ante Pavelič z emigrantsko vojsko prišel v Zagreb in prinesel hrvatski denar (narodnim poslancem pokažejo eksemplar tega denarja, znanega pod imenom »Kuna«), da je vojska v Zagrebu že razorožena in da so v Ljubljano in Zagreb že prišli oddelki nemške vojske in naposled, da je katoliška vera v največji nevarnosti pred pravoslavjem, ki ga usiljuje Belgrad in da je treba rešiti katoliško vero.

V krajih, kjer je bil v večini pretežno pravoslavni živelj, niso smeli agitirati s takšnimi gesli, temveč so samo govorili, da je državna uprava za nič, ker jo vodijo Srbijanci in da je zato treba spraviti na čelo uprave dr. Mačka kot poštenega Hrvata, ki bo takoj po volitvah sporazumno s Pribičevićem izvedel velike reforme in olajšal bremena tamkajšnjega prebivalstva.

2. **V primorski banovini,** odkoder je bilo največje število konfiniranih prijateljev dr. Mačka, zaradi svojega protidržavnega delovanja in neprijateljstva do narodnega edinstva in državnega sistema in kjer so o priliki izpustitve dr. Mačka priredili njegovi prijatelji demonstracije proti kralju in državi, proti državni celoti in narodnemu edinstvu — so proglasili za volivno geslo protidržavna gesla, kakor razkosanje Jugoslavije, ustanovitev svobodne Hrvatske, proglasitev Mačka za hrvatskega kralja, pregnanje Srbov v Belgrad, vojska Paveliča, hrvatski srebrni denar »Kruna«, ki so ga že razdeljevali med lahkoverne ljudi kot dokaz, da je hrvatska država že na pragu in da se morajo Hrvati na volivni dan plebiscitarno odločiti, ali bodo dobili samostojno hrvatsko državo, ali bodo pa še nadalje ostali podrejeni Belgradu. Preprosto in lahkoverno ljudstvo so na vse načine slepili in so celo trdili, da čaka na italijanski meji 200.000 oboroženih emigrantov pod poveljstvom Paveliča, ki bodo dne 5. maja vkorakali v našo kraljevino, pretrgali vse zveze, zavzeli vsa javna in orožniška poslopja in pobili vse najodličnejše jugoslovanske nacionalne delavce ter proglasili samostojno hrvatsko državo. Da bi to preprosto in lahkoverno ljudstvo prepričali o resničnosti svojih navedb, so ga slepili, da se v naših vodah že nahajajo tuje ladje, da podpro akcijo za ustanovitev samostojne hrvatske države, če bo hrvatski narod s plebiscitom izrekel zaupnico svojemu voditelju dr. Mačku.

3. **v drinski in vrbaski banovini** so prijatelji dr. Mačka širili separatistična in teroristična gesla s posebnim namenom, da bi vplivali na pobožno ljudstvo mohamedanske vere z geslom avtonomne Bosne z guvernerjem Spahom in z geslom obrambe islama pred navalom pravoslavja iz Belgrada (splošni protesti)

S takšnimi gesli skrivaj od človeka do človeka, od ušesa na uho, med odraslimi in mladino, moškimi in ženskami so sejali mržnjo do Jugoslavije in Belgrada, kot sovražnika muslimanske vere (smeh in protesti). Lahkovernemu in pobožnemu muslimanskemu življu so govorili imani in drugi verski funkcionarji, da bodo za primer zmage liste predsednika vlade Bogoljuba Jevtiča vse muslimanke morale odložiti tenčico (smeh in protesti) in da bodo vse muslimanske šole zaprli in vse muslimanne prisilili v pravoslavje (ponovni protesti in smeh). V teh krajih so agitatorji opozicijske liste dr. Mačka razpihovali versko sovraštvo do skrajnih meja in hujskali pobožno ljudstvo muslimanske vere z nedovoljenimi in protidržavnimi gesli.

4. **V donavski banovini** so agitatorji opozicijske liste Mačkove takisto agitirali s protidržavnim geslom separatistične smeri, zlasti med pripadniki manjšine madžarske in nemške narodnosti. Trdili so, da je Maček za izpremembo mirovnih pogodb v tem smislu, da se bo del naše države, kjer so naseljene madžar. manjšine, odcepil od Jugoslavije in da ga bodo dobili Madžari, tisti kraji, kjer so naseljeni Bunjevci, bodo pa prišli v ustroj svobodne in samostojne hrvatske države. Trdili so kot zanesljivo, da bo opozicijska lista Mačkova dobila pri volitvah večino in da bo takoj nato prevzela oblast od države in izvedla razmejitev s Srbi, zato pa morata madžarska in nemška manjšina glasovati pri volitvah za Mačka, če hočejo, da se ustreže njihovim nacionalnim težnjam.

5. **V dravski banovini** je bilo glavno agitacijsko geslo Mačkove opozicijske liste sporazum med Hrvati in Slovenci, in njihov odcep od Jugoslavije, pomoč Italije in Madjarske, da se zedinijo z Avstrijo in Madjarsko, kjer bi Hrvati in Slovenci dobili svoj poseben državno-pravni položaj in spet so lahkovernemu ljudstvu skrivaj prišepetavali neresnične vesti o zbiranju emigrantske vojske pod Pavelićevim in Pribičevičevim poveljstvom na avstrijski meji za napad na naša tla, da osvobode Slovence in Hrvate suženjstva pod Srbi.

6. **V ostalih banovinah** so bila agitacijska gesla Mačkove opozicijske liste v glavnem ta, da je dr. Maček za to listo, da je za bratski sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci in da bo po prevzemu državne oblasti, po volitvah izdal nujne ukrepe za omiljenje težke gospodarske krize in zboljšanje težkega stanja prebivalstva.

Celo tragični dogodek v Marseillu ni ostal neizrabljen. Opozicija je skušala to žalostno dejanje pri patriotsko razpoloženih elementih in rodoljubih zapisati v greh kraljevski vladi in z njim agitirati proti državni listi predsednika ministrskega sveta, skrajni levičarji in frankovci na tej listi so pa povsod tako agitirali, da so ustvarjali psihozo v ljudskih masah za rušenje vsega in vsakogar.

Kakor vidite, gospodje narodni poslanci, niso pristaši Mačkove opozicijske liste pri volivnih agitaciji prizanašali niti državni obliki, niti državni celoti, ne narodnemu edinstvu, ne socialnemu sistemu. Brez določenega načrta, brez določenega programa, so bili sestavljeni iz najraznovrstnejših elementov z docela različnimi cilji. Agitirali so tako, kakor je bilo kje treba. Od anarhističnih pa vse do ultramonarhističnih gesel so vse uporabili, samo da bi uspeli in da bi zapeljali lahkoverno ljudstvo.

Nadaljevanje govora Popoviča na 6. strani v II. izd.

Za govorom Velje Popoviča je dobil besedo Janko Baričevič, ki se je takoj lotil vprašanja opozicijskih poslancev ter se je izjavil za to, naj se vsi mandati, radi katerih je prišlo pri volitvah do kakih nepravilnosti, razveljavijo. Govornik pledira tudi za to, da narodna skupščina obstane pri tolmačenju skupščinskega poslovnika ter da se ukrene vse potrebno, da se opozicijski poslanci prisilijo k temu, da gredo v narodno skupščino na delo ali pa da se proti njim izvajajo konsekvence. Zatem je Baričevič prešel na vprašanje volilnega terorja ter se je spomnil tudi spomenice zagrebškega nadškofa dr. Ante Bauerja. S tem je bila dopoldanska seja zaključena, popoldne pa se je pričela ob pol 5.

N popoldanski seji je prvi govoril Voja Lazič. V svojem daljšem govoru je napadal opozicijo in zahteval, da mora priti v narodno skupščino na delo. Trdi tudi, da opozicija hoče federativno ureditev države. Končno se sam obširno bavi s federalizmom ter izjavlja, da je opozicija brez programa. Nato je dobil besedo Ješa Protič, ki istotako napada opozicijo in ljudi z dvojno moralo. Naslednji govornik je bil Mustafa Mulalič, ki je v svojem govoru vehementno napadel Spaha in Behmena. Za njim je prevzel besedo Dušan Ivančevič, ki je napadel Pribičeviča. Dr. Josip Režek je v svojem krajšem govoru dokazoval, da je lista predsednika vlade, ki je po uradni ugotovitvi dobila 67% oddanih glasov, dosegla v Sloveniji absolutno zmago. Zadnji govornik je bil Stevan Šimič, bivši gimnazijski ravnatelj iz Gjevgjelije. Napadal je duhovščino vsevprek, katoliško, pravoslavno in muslimansko, nato pa še vse izdajalce na Hrvaškem in na Srbskem. Končno pa je še posebej napadel muslimane.

Po končanih govorih so bili verificirani vsi mandati, proti katerim ni bilo pritožb, odnosno so te bile, pa jih je verifikacijski odbor zavrnil. Verificiran je bil tudi mandat Avramoviča, poslanca za glamočki okraj, izvoljenega na Mačkovi listi, ki je poleg Ibrahima Bašiča predložil svoja polnomočja kot opozicionalni poslanec.

Rop za 1 dinar

Maribor, 14 junija.

V Ložnici je izvršil neznanec pri 62 letni posestnici Jožefi Čeperlin razbojništvo, pri katerem je dobil samo en dinar. Ta slučaj je sam po sebi tak, da v svetli luči kaže današnjo moralno propalost.

V Ložnici stoji na samem hišica, kakih 300 m oddaljena od najbližnjega soseda, last Jožefe Čeperlinove. Včeraj dopoldne je šla Čeperlinova do kakih 100 m oddaljenega vodnjaka po vodo. Ko se je vrnila, je šla na podstrešje, kjer je našla neznanega moškega, ki je nekaj iskal. Neznanec se je ozrl in začel kazati z znaki, da je mutast, da je lačen in da je prišel zato, da bi dobil kaj jesti. Znamenja je izražal tako prepričevalno, da je Čeperlinova imela vtis, da je mutast. Ker sama ni imela ničesar, se je obrnila, hoteč iskati česa kje drugod. Neznanec je šel za njo.

V veži jo je udaril, nakar je skočil k vratom in jih zaprl. Čeperlinovo je nato z roko vlekel v sobo, kjer jo je znova udaril po glavi. Od nje je zahteval denar in samokres, za katerega je mislil, da ga Čeperlinova ima. Že prej je vzel kuhinjski nož in ji grozil, da jo takoj ubije, če bo kričala.

Čeperlinovi je nato zvezal roke na hrbet in med grožnjami izvršil nad njo gnusen zločin. Čeperlinova si od strahu ni mogla pomagati in je morala gledati, kako neznanec premetava po vseh prostorih in išče, kaj bi mogel odnesti. Po daljšem iskanju je odšel in pustil prestrašeno Čeperlinovo zvezano. Za seboj je zaklenil in ključ odnesel.

Ko si je Čeperlinova opomogla, je odhitela k sosedom. Spotoma je srečala kovača Kuharja, ki jo je rešil vezi in se vrnil na njen dom. Pri pregledovanju sta ugotovila, da je neznanec odnesel en dinar in kuhinjski nož, vreden 10 Din.

Ugotovilo se je, da je neznanec prejšnji večer prenočeval pri nekem posestniku. Orožništvo je pridno na sledi za storilcem. Neznanec je okrog 20—24 let star, močne postave, drobnega, podolgovatega obraza, brez brk, plavih las, ki so nazaj počesani. Hlače ima dolge, suknjič pa pepelnate barve. Govori slovensko.

Nova poslanika

Belgrad, 14. junija. Za izrednega poslanika in poblaščenega ministra v Madridu je imenovan Stanoje **Pelivanovič,** načelnik konzularno-gospodarskega oddelka zunanjega ministrstva.

Poslanik Pelivanovič se je rodil 5. oktobra 1889 v Belgradu. Pravno fakulteto je končal v Parizu 1914. V diplomatsko službo je stopil 1. maja 1919. Deloval je na Dunaju, v Berlinu, v Pragi in v Bernu.

Za izrednega poslanika in pooblaščenega ministra kraljevega poslaništva v **Moskvi** je imenovan **dr. Aleksander Bodi,** načelnik upravnega oddelka zunanjega ministrstva.

Dr. Bodi se je rodil 9. febr. 1888 v Belgradu. Pravno fakulteto je končal leta 1911 v Belgradu, doktorat pravnih ved je položil v Rimu. V diplomatsko službo je stopil 19. okt. 1917. Deloval je v Haagu in v Düsseldorfu. Bil je delegat trgovinskih delegacij za trgovinske pogodbe z Avstrijo, Madžarsko in Poljsko l. 1928 s Francijo, Nemčijo, Finsko, Letonsko in Španijo leta 1929.

Filatelistični klub Ljubljana priredi izlet v Županovo jamo. Odhod v nedeljo ob 7 zjutraj z vlakom z glavnega kolodvora.

Dunajska vremenska napoved. Brez bistvene spremembe.

Prvi udeleženci evharističnega kongresa iz Amerike

Prisrčen sprejem v Ljubljani

Ljubljana, 14. junija.

Težko pričakovani ameriški Slovenci so danes, kot prvi udeleženci evharističnega kongresa, dospeli v Ljubljano. Slovenci v domovini smo vedno radostni vsakega obiska, kadar pridejo k nam sonarodnjaki iz Amerike, posebno pa smo še veseli tega, ker vemo, da je današnjo skupino privedla iskrena želja, da na evharističnem kongresu skupno s Slovenci iz stare domovine manifestirajo svojo slovensko zavest, s katoličani iz vse države pa svojo versko zvestobo. Dasi je bila skupina, ki je prišla k nam, številčno majhna, vendar smo jo v Ljubljani pozdravili tako, kakor gre zastopnikom vseh Slovencev v Ameriki.

Župnik p. Kazimir Zakrajšek pozdravlja ameriške goste.

Na glavnem kolodvoru se je zbrala velika množica prebivalstva, posebno so bili v velikem številu udeleženi stari »Amerikanci«, to se pravi ljudje, ki so bili nekoč v Ameriki, pa sedaj žive v domovini. Ko je ob 8.50 privozil brzovlak s slovenskimi Američani, je občinstvo na peronu pričelo živahno vzklikati in pozdravljati došle ameriške Slovence, ki so prav tako radostni odgovarjali. Godba »Zarja« je došlecem zaigrala v pozdrav ameriško himno. Ko so Amerikanci izstopili, ni bilo pozdravov, objemov in poljubov konca ne kraja. Končno so se ameriški Slovenci razvrstili, nakar jih je v imenu g. bana in banske uprave pozdravil izseljenski komisar g. ravnatelj **Fink**. Pozdravil je: »Upam, da boste tu našli vse v redu in da boste te dni, ko boste med nami, preživeli v miru. Pozdravljam vas še posebno kot zastopnike onih tisočev rojakov, ki bi radi prišli iz Amerike k nam na obisk, pa zaradi razmer nimajo te sreče. Ko se vrnete, sporočite jim pozdrave domovine!«

Župnik p. **Kazimir Zakrajšek** je poudarjal v imenu družbe sv. Rafaela: »Naša družba je bila ustanovljena za tiste, ki so se izselili od doma in v imenu te družbe vas pozdravljam, pozdravljam vas pa tudi v imenu vsega naroda in države. Kakor se mati veseli vrnitve otroka, tako se veseli vašega obiska domovina. Dvoje misli vas je vodilo, da ste obiskali Slovenijo, prvič vas je vodila ljubezen do domovine, do rodnih ljudi, drugič pa želja, da skupaj s katoličani Slovenije in vse Jugoslavije skupno proslavimo Kristusa Kralja. Slovenski narod je bil vedno zvest Kristusu Kralju, za kar hrani stoletne dokaze v svojih številnih cerkvah in cerkvicah. Poleg evharističnega slavja, na katerem boste udeleženi, vas vabim kot zastopnike ameriških Slovencev na izseljenski kongres, ki bo 1. julija dopoldne v svečani dvorani banske uprave. Imamo že stike z zastopniki Slovencev po vsem svetu, tako so poleg vas obljubili svojo udeležbo zastopniki Slovencev iz Nemčije, Afrike, Južne Amerike in od drugod. Tam bomo mogli pogovoriti se o vaših željah, ki jih imate do domovine, razgovorili se bomo o ljubezni, ki nas veže kakor ljubezen med bratom in sestro. Poglobili bomo našo skupno slovensko zavest in medsebojne stike!«

Gospa Mary Marinko iz Clevelanda se zahvaljuje za lep sprejem.

V imenu mestne občine je pozdravil ameriške Slovence **dr. Franta Mis**, ki jim je izrekel dobrodošlico, v imenu Narodnega izseljenskega odbora pa g. **Kravos**.

Solze so vsem navzočim stopile v oči, ko je preprosto, toda iskreno spregovorila gospa **Mary Marinko** iz Clevelanda, doma iz Domžal (Urbanijeva): »Pozdravljeni, rodni bratje in sestre na domačem domu! O, s kako radostjo smo se podali na pot, kako smo hrepeneli, da vidimo očeta in mater, kako želeli, da smo zopet v objemu svojih staršev, svojih bratov, sester, da smo v objemu domovine! Bodite pozdravljeni, hvala vam za lep sprejem!«

Ameriške Slovence je privedel v domovino zastopnik glavnih atlantskih parobrodnih linij g. **Kollander**, ki je Slovenec in je v zadnjih letih privedel v Slovenijo že več skupin. Na kolodvoru so poleg omenjenih zastopnikov sprejeli ameriške Slovence še zastopniki vseh ljubljanskih dnevnikov, dalje ravnatelj Borze dela g. Vončina, zastopnik Delavske zbornice g. Marinček, predsednik Narodnega izseljenskega odbora g. dr. Bohinjec in predstavniki raznih društev.

Došli ameriški Slovenci so prišli na ladji »Normandie«, ki je sedaj najhitrejša, največja in najlepša potniška ladja sveta. Tukajšnje zastopstvo »French line«, ki zastopa tudi to ladjo, je pripravilo gostom v hotelu Miklič skupen zajtrk. Ameriški Slovenci so si čez dan ogledali Ljubljano, nato pa so se po večini podali na deželo, da obiščejo svoje rodne domove, odkoder se v času evharističnega kongresa zopet vrnejo v Ljubljano.

II. Evharistični kongres za Jugoslavijo

Rediteljska služba v Ljubljani. Jutri v nedeljo, 16. junija se bodo vršili okrožni sestanki za reditelje, ki bodo sodelovali pri kongresu v Ljubljani, in sicer po sledečem redu:

Za Ljubljano in okolico v Akademskem domu na Miklošičevi cesti št. 5 ob 9 dopoldne;

za Kranj in okolico v Kranju na župnijskem dvorišču ob 9 dopoldne;

za Škofjo Loko in okolico v društveni dvorani v Škofji Loki ob 3 popoldne;

za Radovljico in okolico v Ljudskem domu v Radovljici ob 3 popoldne;

za Vrhniko in okolico v Rokodelskem domu na Vrhniki ob 9 dopoldne;

za Grosuplje in okolico v narodni šoli na Grosupljem ob 3 popoldne;

za Šmartno pri Litiji in okolico v društveni dvorani v Šmartnem ob 3 popoldne.

Vsakega sestanka se udeleži zastopnik glavnega rediteljskega odbora iz Ljubljane. Prosimo, da se teh važnih in zadnjih sestankov zanesljivo udeleži čim več rediteljev, da bodo točno poučeni o načrtu in nalogah rediteljske službe. Iz vsakega kraja naj prinese zastopnik s seboj poimenski seznam rediteljev iz dotičnega kraja.

Važno za godbe! Ker smo dobili od posameznih godb, ki želijo sodelovati na evharističnem kongresu, več vprašanj, zlasti glede skupnega sviranja, povdarjamo, da bodo godbe igrale pri glavni procesiji kakor tudi pri polnočni procesiji samo evharistične in druge nabožne skladbe, a vsaka zase, ne pa več godb skupaj. Zato je vseeno, ali imajo posamezne godbe visoko (dunajsko) ali normalno nizko uglasitev. Važno je predvsem to, da bodo pri vsaki godbi instrumenti dobro in enotno uglašeni. — Ponovno tudi opozarjamo, naj pri procesijah na praznik sv. Rešnjega Telesa, kakor je to sedaj tudi predpisano, godbe svirajo že vse one komade, ki jih bodo igrale na kongresu. Svirajte pa res le to, kar dobro znate. Izrabite z vso ljubeznijo te zadnje dni in pridno vežbajte, da bo kongres tuda v godbenem oziru na višku. — Ni zahtevano, da bi svirali samo one skladbe, za katere ste naročili note pri Glav. prip. odboru. Svirali boste lahko tudi vse druge nabožne skladbe, ki jih znate. — Pravega godbenika diči ponos in volja do žrtev za lepoto glasbe. Ta dika pravih godbenikov naj pride v vsem do izraza na našem evharističnem slavlju. Čeprav ne bomo plačani, bomo vztrajali z vso dobro voljo pri vseh prireditvah, ki jih lahko naše sodelovanje povzdigne. Naše plačilo bo radost našega ljudstva, bo priznanje mnogoštevilnih inozemskih gostov, bo predvsem zavest, da smo storili veliko in Bogu prijetno delo. — Godbe! Samozavestno in resno na delo!

Prehrana in odhod mladine

Na tozadevno vprašanje duhovščine šmarske dekanije pojasnjujemo sledeče:

1. Vsa mladina, ki bo na Stadionu prisostvovala prireditvi dne 29. junija zjutraj, bo prejela takoj po božji službi brezplačno zavojček z lepim kosom močnate jedi. Jed bo taka, da bo izdatna, vendar pa ne bo povzročala žeje in s tem prekomernega pitja vode, kar bi lahko pri hudi vročini vplivalo škodljivo.

2. Poskrbljeno bo, da bo mogla mladina čimpreje zapustiti Ljubljano. Točen vozni red bo v sporazumu z železniško oblastjo mogoče šele ugotoviti in ga bomo objavili. Težko pa je misliti, da bi mogla mladina že dopoldne iz Ljubljane, kakor je sicer to želeti.

3. Za toplo prehrano kongresni odbor ne more dati drugih navodil kot ta le: Oni, ki bi hoteli svojim otrokom pripraviti nekaj toplega, juho, kavo, mleko ali kaj podobnega, naj stopijo takoj v stik s kongresnim prehranjevalnim odsekom, Ljubljana, Zadružna gospodarska banka (g. Tone Kos) ali pa se sami dogovorijo z eno izmed ljubljanskih gostiln.

Blatno kopališče **Pistyan:** Globoko prodirajoča toplota močvirja ozdravi bolezni nog (išias) popolnoma. Ceniki: Pistyan-informator, Zagreb, Strossmayerjev trg 1/II.

Prof. Anton Kolarič - 60 letnik

Dne 13. t. m. je praznoval svoj god vpok. profesor konz. svetnik Anton Kolarič v Ptuju, danes teden, 8. t. m. pa je poteklo 60 let, odkar se je narodil v prijaznih Borovcih pri Ptuju; nižjo gimnazijo je obiskoval v Ptuju, kjer je doživljal lepa, a tudi trpka leta slovenskega študenta. Višjo gimnazijo je dovršil leta 1894 v Mariboru, nakar je vstopil v bogoslovje. — Po končanih naukih je opravljal dušnopastirsko službo v večjih in težavnejših župnijah, kot v Št. Juriju ob juž. žel., v Vojniku in veliki predmestni fari Sv. Magdalene v Mariboru, odkoder je prišel za vikarja v Ptuj. — Ljubezen do mladine in vnema za njen dušni blagor sta ga napotili, da je sklenil posvetiti se samo njej. Napravil je izpit za profesorja veronauka na srednjih šolah in od leta 1905 kot tak deloval na ptujski gimnaziji. Kjerkoli je služboval, povsod si je s svojim finim nastopom in razumevanjem za potrebe drugega pridobil vseobče simpatije in velik ugled. Povsod so ga imeli radi, spoštovali so ga njegovi predstojniki, duhovski in civilni, ljubili njegovi tovariši duhovniki in profesorji; posebno se ga je pa oklepala naša mladina, naše dijaštvo, ki je zanj storil, kar je mogel, ne le s toplo besedo, temveč tudi s precejšnjimi žrtvami. Sedem in dvajset let je ob strani svojega v prejšnji eri edinega slovenskega tovariša vpok. direktorja dr. Jos. Komljanca, odločno in vsestransko branil koristi našega študenta — vso dobo je bil tajnik Dijaške kuhinje — branil pa tudi pod tujim režimom koristi našega slovenskega naroda, ki ga je ljubil iz vse globine svoje svečeniške duše. Orjak po telesu, orjak volje — jo je uveljavljal povsod, kjer je šlo za pravico in poštenje. Leta 1932 je bil vpokojen.

Naj vžije gospod svetnik še mnogo srečnih dni v svojem Tuskulu za gradom!

Bogataš in siromak

Kaj je obema največja slast

čokolada

Union

Naši veterinarji v Bolgariji

Varna, 10. junija.

Poučno strokovno potovanje delegacije jugoslovanskih živinozdravnikov, predvideno na 15 dni, je v vseh dnevnikih severne Bolgarije našlo topel odziv. Vsi dnevniki v obširnih člankih podčrtavajo važnost medsebojnega spoznavanja bolgarskih veterinarskih zdravnikov z jugoslovanskimi, ker so ti najbližji kmečki narodni duši in največkrat v kontaktu. Na mnogih manjših postajah od Stare Zagore do mesta Trnovo, stare bolgarske prestolnice, kjer običajno brzovlak ne stoji, so pripravili sprejem in nam postregli s košarami jagod in nas obsuli s cvetjem. Debele vrtne jagode v velikosti oreha in večje izvažajo vsak dan v velikih košarah v Anglijo, predvsem v London, in v Nemčijo, največ z avioni, da čimprej pridejo na mesto.

Sprejem naših veterinarjev na postaji Cirpan.

Na postajah pogosto vidimo improvizirane godbe, katerih godbeniki so mladi dijaki v starosti 12—18 let. Pri vseh sprejemih v večjih mestih sodelujejo vojaške oblasti z vojaškimi godbami, ki svirajo bolgarsko in našo himno. Pri velikem sprejemu v Varni je sodelovala odlična mornariška godba. »Varnenska pošta«, neodvisen, največji dnevnik, z dne 10. junija pod velikim naslovom »Gostovanje jugoslovanskih veterinarskih zdravnikov« na pol strani popisuje dvadnevno bivanje v Varni in prinaša med drugim obširen govor dr. Hriščeva, katerega je zaključil s sledečimi besedami: »Želja je nas vseh, da se v bodoče bolgarski in jugoslovanski kmet spoznata. Potrebno je, da se iz preteklosti nekaj naučimo in skrijemo prejšnje rane. Mi moramo delati na ideji »Balkan balkanskim narodom«. Četudi kasno, vendar smo spoznali, da na Balkanu ni stabilnosti brez sporazuma med Bolgarijo in Jugoslavijo. Ta sporazum mora počivati na bazi vzajemnega delovanja, zaupanja in iskrenosti — in ravno veterinarska služba dela za to zbližanje.«

Tudi v drugih mestih so se vsi oficielni predstavniki *zahvaljevali naši državi in jugoslovanskim veterinarskim predstavnikom.* Zlasti takratnemu načelniku veterinarskega oddelka v ministrstvu za poljedelstvo Antonu Korošču in našemu vodji ekskurzije Gecu Milutinu, ki sta leta 1934 *zaključila veterinarsko konvencijo med Bolgarijo in Jugoslavijo*, s katero je Bolgariji omogočen izvoz skozi Jugoslavijo. V nekem govoru je neumorni predsednik združenja, Gec, rekel: »Mi se pri pregovorih nismo hoteli posluževati diplomatskega francoskega jezika, ampak smo se sporazumevali po naše, vsak v svojem jeziku, in popolnoma smo se razumeli.«

Iz mesta Trnovo smo se odpeljali v avtomobilih v 7 km oddaljeno Gornjo Orehovico, kjer obstoja lepa veterinarska lečebnica, kjer se zdravi živina iz 8 okoliških vasi brezplačno. 7 km od Orehovice, v sosednem kraju Polikrajište, se nahaja zopet ena veterinarska lečebnica na teritoriju, kjer prebiva 4800 ljudi. Na severu Gor. Orahovice, 4 km oddaljeno, v vasi Resen, zopet podobna lečebnica. Karkoli pogine kmetu zaradi kužnih bolezni ali karkoli se zakolje na zahtevo uradnega veterinarja, plača država odškodnino. Vendar imajo še poleg tega kmetje zavarovano živino v raznih kooperativnih (zadružnih) zavarovalnicah, ki jih je v Bolgariji okoli 1000.

V okolici Čirpana, odkoder vam pošiljam posnetek sprejema, se nahajajo *veliki nasadi riža.* Severno v okolici Plovdiva, zlasti pa Kazanluka, se nahajajo ogromni nasadi vrtnic, iz katerih se pridobiva glasovito vonjaško olje, iz katerega delajo parfum. Parfum iz bolgarskih vrtnic največ izvažajo v Pariz.

Jutri si ogledamo carjev dvorec Evskinovgrad pri Varni ob Črnem morju in glasovito zdravilišče in sanatorij carice Eleonore, kjer se zdravi več sto otrok, bolnih na kostni tuberkulozi. Ugodno vreme nam je omogočilo kopanje v Črnem morju. Ob obali se nahajajo krasna kopališča in vile, ki popolnoma nič ne zaostajajo za zapadnoevropskimi, le da je tam življenje zaradi nizke valute neprimerno cenejše. Dr—n.

Morilci izročeni sodišču

Domžale, 14. junija.

Domžale in z njimi velik del Gorenjske so še vedno pod vtisom strašnega razkritja zločina na Podrečjem. To se je najbolj pokazalo danes, ko so orožniki vedli še morilčevo ženo Pepco ter Angelo Gaberškovo na kolodvor ter ju odpeljali v Ljubljano, kjer so ju izročili v sodne zapore. Sodišče na Brdu ima namreč premalo prostorov, da bi moglo sprejeti toliko aretirancev obojega spola. Tako so se v ljubljanskih sodnih zaporih znašle vse štiri ženske, namreč obe Dolničarjevi, kakor smo poročali že včeraj, ter še naslednji dve. Krivda žensk je še negotova. Ali so ženske kaj hujskale Hribarja ali ne, to bo dognala nemara sodna preiskava, eno pa je že sedaj gotovo, namreč, da so za storjeni zločin vedele. Znano je bilo, da se je pokojna Marija Penkova pravdala za vsako malenkost, saj je zadostovalo, da jo je kdo samo grdo pogledal in že je naperila tožbo proti njemu, bogvaruj, da bi se kdo dotaknil koščka njenega imetja. Po 27. februarju pa so mirno sprejemale njeno perilo in drugo blago, dobro vedoč, da jim Ukceva Micka s svojimi pravdami ne more več škodovati. Najmlajša med aretirankami, Marija Dolničarjeva, sestra Pepce Hribarjeve, je bila uslužbena na Količevem ter se je morala vračati domov po isti poti, na kateri je bila Penkova umorjena. Dekle, ki je vedelo, da nekje v bližini leži truplo pokojnice, pa se je zbalo ter je prosilo svojo sodelavko naj zamenjata šihte, tako, da bi se mogla vračati podnevi. Sodelavka, ne vedoč, zakaj gre, ji je seveda ugodila. Mlado Dolničarjevo je vest torej tako pekla, da se je bala ponočnih prividov pokojnice. Obenem s Hribarjevo in Gaberškovo so prepeljali orožniki v Ljubljano tudi Hribarjevega brata Miho, ki je bil prav tako aretiran. Pri njem so našli namreč nekaj blaga, ki je bilo last umorjene Penkove.

France Hribar.

Janez Pirc.

Še večje zanimanje, kakor za te aretirance, je bilo med prebivalstvom za oba glavna krivca: Franca Hribarja in Janeza Pirca. Franc Hribar je ves čas trdovratno tajil, medtem ko Pirc ves čas vztraja pri svoji izpovedi. Pri večkratnih konfrontacijah je Hribar ves besen na Pirca ter mu kriči: »Prisegel boš!« Orožnikom pa zatrjuje: »Saj se mu meša!« Orožniki so danes popoldne odvedli oba zločinca na kraj zločina. Sledila je seveda ogromna množica ljudstva ter se je zdelo, da je ves Šumberk naenkrat oživel. Hribar je bil mrk in trdovraten ter se niti na kraju zločina ni hotel udati. Pirc pa je v soglasju s svojo prvo izpovedjo točno pokazal, kje je Hribar napadel Penkovo, tudi grm, za katerim jo je čakal. Pokazal je kraj, kje sta jo zvezala in točno pokazal tolmun, kamor je vrgel Hribar Penkovo. Vse to je pokazal ob srditih Hribarjevih protestih. Umevno je, da množica ni prav nič, kljub mirjenju orožnikov, štedila z raznimi opazkami na račun obeh zločincev. Ko je bil krajevni ogled končan, so orožniki oba, Hribarja in Pirca, seveda oba dobro uklenjena, posadili na voz ter ju odpeljali v sodne zapore na Brdo.

Nad Hribarjevimi otroki je postavljen za varuha mizar Petek, ki je bil tudi varuh preklicanega Franca Hribarja samega, otroka Gaberškove pa sta oddana v neko sirotišnico.

Ljubljanske vesti:

Posebnosti našega mesta

Tujec, ki obišče Ljubljano, bo gotovo nad naravno in arhitektonično lepoto nekaterih točk našega mesta najprijetneje presenečen in si bo mogel reči, da še veliko večja mesta kaj takega nimajo in niso ustvarila. Zlasti velja to za vse čudovito lepe zgradbe, pregradbe, olepšave in regulacije, ki pohajajo iz génija našega profesorja Plečnika in po kojega zaslugi se bo naša prestolica počasi pomladila tako v duhu svoje prošlosti kakor po potrebah novega časa.

Vendar pa je v celoti olepševalnega graditeljskega načrta Ljubljane neka osnovna hiba, ki povzroča, da imamo krasne točke poleg nečuvene nemarnje tam, kjer bi bila regulacija in novozgradba veliko nujneje potrebna nego drugod, kjer je nakopičena vsa krasota. Tako na primer je Trnovo danes najlepši del ljubljanskega mesta, dočim je naš trg naravnost škandal, ki mu podobnega najbrž ne bomo našli niti v Kitaju. Grad se renovira, nasaja se celo nabrežje Gruberjevega kanala, ki teče za mestom, če pa pogledamo oba bregova Ljubljanice od Frančiškanskega mostu do Zmajskega, nas mora obliti rdečica sramu in kaj si mora tujec, ki najde moderno urejen trg celo v takem gnezdu kakor je Pulj, spričo tega misliti, si lahko predstavljamo. Ob obeh bregovih raste trava, bujno polita in pognojena od vsakovrstne umazanije in mestoma debelo nastlana s papirji, cunjami in drugim gnilležem. Razni elementi imajo tam na prostem svoje taborišče, brivnico in jedilnico, svoje človeške potrebe pa opravljajo prav tako pod milim nebom tik za mesarskimi stojnicami. Tudi vse druge vrste ropotija od koleslov in otroških vozičkov do kake razbite omare ima tam svoj prostor, tako, da imajo tu podgane svoje najlepše veselje, zbirališče in vzgojevališče, posebno ker tudi mesnih, ribjih in sadnih odpadkov seveda ne manjka, pred očesom postave je pa vse dobro skrito po slavnih leseních stojnicah naših mesarjev.

Če mesto še dozdaj ni zmoglo temeljite novozgradbe našega trga, dočim so se izvršile dragocene regulacije na periferiji mesta, pa bi se vsaj mogla urediti in nasaditi oba bregova Ljubljanice in zgraditi betonske lope za naše mesarje in prodajalce sadja, ki vsi gotovo plačujejo zadosti davkov, da morejo zahtevati higijensko urejena stojišča na račun mestnega budžeta. Zasadite Ljubljaničinih bregov z lepimi rožnatimi grmi in z drevesi pa bi pomenilo malenkostno vsoto v primeru z onimi, ki so se potrošile za naprave, za katere se gotovo ni mudilo tako, kakor se mudi za preuredbo centra mesta, zahtevano tudi že po osnovnih pravilih ljudskega zdravstva.

Mogoče se bo našla v naši blagajni še kakšna vsota, da se bo lahko brez poviška mestnih davščin izvedla ta nujna stvar in da nas ne bo treba biti za naš gorostasni trg in njega okolico pa za obrežje smrdljive struge Ljubljanice sram pred tujci...

—o—

V nedeljo na Vrhniko!

Jadranska straža na Vrhniki priredi jutri veliko ljudsko veselico na Ljubljanici in na vrtu gostilne »pri Lovcu«, kjer je tudi pristajališče za čolne. — Ob 11.30 bo pred šolo slovesno razvitje prapora Pomladka JS, ob 14 pa se prične jadranska veselica. Iz Ljubljane prispe po Ljubljanici Mornariška sekcija JS, katero bodo sprejeli Vrhničani v okrašenih čolnih. Sodelovala bo prvovrstna godba. Zvečer bo bajna razsvetljava na Ljubljanici in razna druga iznenadenja. Za goste iz Ljubljane, ki se ne bodo vračali s čolni, odhaja večerni vlak ob 21.11 ž novega kolodvora Vrhnika-trg. Vstopnine ni nobene! Ker slične prireditve na Vrhniki še nikoli ni bilo, se nadejamo od vseh strani obilne udeležbe. Gotovo nikomur ne bo žal, ki se bo pripeljal ta dan na Vrhniko.

Solnce + kamila krema = zdrava, prekrasno zagorela polt

Zahtevajte izrecno le Kamila kremo. Glavna zaloga za Ljubljano: »Venus«, pred pošto.

⊙ **Sv. maša za turiste in izletnike** bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob 4.15, pred odhodom gorenjskega turistovskega vlaka.

⊙ **Sestanek časnikarskega odseka** se vrši danes ob štirih popoldne v običajnem prostoru. Gg. visokošolci in visokošolke naj bi se ga v čim večjem številu udeležili. Tisti, ki že sodelujejo, pripeljite še druge.

⊙ **Združenje gostilniških podjetij v Ljubljani** vabi svoje članstvo, da se udeleži pogreba našega člana in dolgoletnega bivšega odbornika g. **Skulja** Rudolfa, ki bo v soboto, dne 15. t. m. ob 4 popoldne, Florjanska ulica 20.

⊙ **Kopalni vlak Ljubljana gl. kol.—Škofja Loka.** Jutri bo ob ugodnem vremenu vozil na progi Ljubljana gl. kol.—Škofja Loka kopalni vlak z odhodom iz Ljubljane gl. kol. ob 12.50 in prihodom v Škofjo Loko ob 13.31 ter v obratni smeri za povratek kopalcev z odhodom iz Škofje Loke ob 18.23 ter prihodom v Ljubljano gl. kol. ob 19.08. Za ta vlak plačajo odrasli polovično, otroci od 4. do 10. leta starosti četrtinsko vozno ceno, in sicer tako, da si za odhod kupijo celo, oziroma otroci polovično vozno karto, ki jim velja za brezplačen povratek s kopalnim vlakom.

⊙ **Produkcija plesne šole Metode Vidmarjeve.** V ljubljanskem dramskem gledališču bo dne 24. junija produkcija plesne šole Metode Vidmarjeve, ki je izšla iz plesne šole Mary Wigmanove. Spored bo prikazal način dela v šoli, učenke bodo pa tudi nastopile s plesom v skupinah ter solističnimi plesi. Občinstvo, ki ljubi resno plesno umetnost, opozarjamo na ta večer.

⊙ **Mezdno gibanje v Ljubljanici.** Delavci Dukićeve tvrdke, ki delajo pri regulacijskih delih v Ljubljanici, so začasno odložili svoje mezdno gibanje ter hočejo najprej počakati, da bo obrat v polnem teku ter da šele potem spoznajo, v koliko so zanjo ugodni, oziroma neugodni pogoji, ki jih jim stavi tvrdka sama. Upati je, da se bodo delavci in tvrdka med seboj sporazumeli, zakaj stavka, kakor jo pripravljajo delavci, bi bila res nekaj nenavadnega. Pripominjamo, da je pri oddaji del soudeležen tudi močvirski odbor, ki pa plačuje svoje lastne delavce vse bolj kavalirsko, namreč po 5 Din na uro. Delo delavcev, ki kopljejo jarke na Barju, pa v resnici ni nič težje, kakor tistih, ki kopljejo v Ljubljanici in ki dobivajo po 2.50 Din na uro.

⊙ **Dolenjsko tramvajsko progo** krpajo že ves mesec. Že sedaj pa se na progi pozna, da je mnogo boljša kakor prej, ko so morali vozovi bolj drseti kakor pa teči po skrajno oguljenih tramvajskih tračnicah. Izmenjava tračnic bo gotova že prihodnje dni.

⊙ **Kopališče na Sori v Retečah** se jutri v nedeljo odpre.

⊙ **Kino Kodeljevo** igra danes »Skrivnostno peklo« in »Skrivnosnega jezdeca«.

⊙ **Napad v Orlovi ulici.** Včeraj ob 1 popoldne je prišlo v Orlovi ulici, ki vodi z Dolenjske na Ižansko cesto, do srditega napada. 29 letno natakarico Matildo Poljanškovo so napadli neki moški in dve ženski ter jo hudo pretepli. Poljanškova je poškodovana po vsem telesu ter je morala v bolnišnico. Policiji so znana imena napadalcev.

⊙ **Nesreča na Prulah.** Tovorni avto tvrdke »Frigidaire« je pred sinočnjim povozil na Prulah brezposelnega puškarskega pomočnika Viljema Kramarja. Iz soseščine so telefonirali po reševalni avto, ki je Kramarja prepeljal v bolnišnico. Kramar ima udrt prsni koš, vendar pa njegovo stanje ni nevarno. Nesrečo je baje zakrivil sam, ker je po lastni neprevidnosti zašel s svojim kolesom pod tovorni avto.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Našim gospodinjam je namenjena knjiga: Naši gostje — **kako jim strežemo**, ki jo je spisala S. M. Decdata Kump, učiteljica gospodinjske šole, ima 63 strani in 66 slik ter stane vezana Din 45.—. Založila je knjigo Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. To je po vojni prva slovenska knjiga, ki bo izpolnila veliko vrzel v gospodinjski literaturi vsake gospodinje, t. j. o strežbi (serviranju) pri mizi in predpripravah za razne pojedine — banketih, čajankah ali v domačem krogu med prijatelji in znanci. Knjiga je razdeljena v dva dela: a) splošni in b) posebni. V splošnem delu obravnava pisateljica vse, kar je treba vedeti o obednici, mizi, namiznem perilu, posodi, priboru, stekleni posodi in krašenju miz. Poleg tega pa še nekaj prav dragocenih nasvetov kuharicam glede priprave jedil. V posebnem delu pa obravnava poglavja o pogrinjanju miz, strežba pri zajtrku, mali južini (malici), obedu (kosilu), popoldanski južini, večerji, routu. Posebej obravnava še strežbo pri mizi sploh in o razvrstitvi prostorov pri mizi. — Knjigo toplo priporočamo tudi kuharicam, gospodinjam pomočnicam, bivšim učenkam gospodinjskih šol in tečajev ter natakaricam in natakarjem.

Poizvedovanja

Ušla nam je mala, modra papiga. Prosimo najditelja naj jo blagovoli oddati v Kapiteljski ul. 7 pritličje.

Mariborske vesti:

Okolica noče v mesto

Vse izgleda, da bo vprašanje priključitve okoliških občin k mestu rešeno v najkrajšem času. Da se točno informira o mišljenju onih, ki predstavljajo danes okoliške občine, je prišel v Maribor ban dr. Puc, kjer je bil sklican sestanek vseh okoliških županov. Po razgovoru se je odpeljal ban še na Pobrežje, da bi tudi na licu mesta mogel videti utemeljenost zagovora o priključitvi in utemeljenost, da ostane občina še naprej v celoti samostojna in neokrnjena. Medtem ko zagovarja okrajno načelstvo mariborskega levega brega in deloma tudi mestna občina mariborska nujnost priključitve vsaj po ožjem priključitvenem načrtu, so se izjavili zastopniki okoliških občin proti vsaki delni priključitvi. Zagovarjali so najprej popolno neokrnjenost sedanjih občin in so končno izrazili mnenje, naj se priključijo okoliške občine v celoti mestu, ako do priključitve že mora priti. To svoje stališče so zagovarjali predvsem z gospodarskega stališča onih delov okoliških občin, ki bi po priključitvi še vedno ostale izven mesta. Oni deli okoliških občin, ki naj bi prišli po ožjem načrtu k mestu, so že večinoma v gradbenem pogledu zaključeni, so elektrificirani, večinoma tudi kanalizirani in imajo deloma tudi vodovodno omrežje. Zato so ravno v tem območju izdatki občinske uprave najmanjši. Pač pa je ta del glavni vir dohodkov in neobhodna opora celotne finančne fundacije okoliških občin. Tako odpade na pr. pri občini Košaki od skupnega predpisa neposrednih državnih davkov Din 551.940 na ožji pas pod Kalvarijo, Piramido in Meljski hrib, kateri pas naj bi se priključil mestu, Din 299.015. Po priključitvi tega dela mestu bi morala občina še vedno vzdrževati 143 cest, ki merijo skupaj okrog 88 km, odplačevati bi morala dolgove in šolska bremena, stroški bi se pa zmanjšali komaj za kakih 10%. Izgubila pa bi občina nad polovico sedanje davčne osnove in polovico trošarine, ker bi odpadle najboljše gostilne. Za kritje bi morala občina predpisati 160% doklado, bremena občanov bi se zvišala za 100%. Ker bi bila pa večina prebivalstva v okrnjeni občini kmetskega stanu, ki že dosedanje davke komaj zmaguje, bi bilo povišanje doklad nemogoče, občina pa ne bi mogla izpolnjevati svojih nalog.

Skoraj enako stališče, kakor občina Košaki, so zavzeli tudi zastopniki občin Studenci, Pobrežje, Kamnica in Limbuš, ki so vsi bili proti temu, da se odvzame od posameznih občin samo en del, in to boljši del.

Na sestanku je bilo govora tudi o tem, kako naj bi se izoblikovale nove občine, ako pride do priključitve samo nekaterih delov okoliških občin.

Zanimivo bi bilo sedaj še slišati navedbe onih, ki so za priključitev. Morala bi se nato najti rešitev, ki bi gotovo stoodstotno ne zadovoljila vseh prizadetih, ki bi pa vseeno pomenila najboljšo rešitev. Tako so na pr. za priključitev večinoma delavski sloji, ker pričakujejo od mestne uprave gotovo več socialnih dobrin, kakor pa jih more dati okoliška občina.

☐ **Načrt o novi ureditvi prometa na Glavnem trgu** je bil predmet razgovora, ki se je vršil v četrtek zvečer in o katerem smo na kratko že poročali v včerajšnji številki »Slovenca«. Ta načrt sicer še ni definitiven in ga mora še sprejeti mestni svet na svoji plenarni seji, vendar pa velikih sprememb gotovo ne bo. Vprašanje je samo, kdaj bo mogoče ta načrt tudi izvesti. Glavne osnove novega prometnega reda bi bile, da se razdeli Glavni trg v dva dela, to je v stari in novi del, kar je v resnici že danes izvedeno. Vsak del Glavnega trga dobi svoj prometni otok. Že obstoječi otok na novem delu Glavnega trga se zmanjša. Na starem delu Glavnega trga bi se premestilo podzemeljsko stranišče, najbrž na Rotovški trg, tudi Marijina soha bi bila prestavljena tako, da bi prišla v podaljšek črte Stolna ulica-Glavni trg in bi stala na prometnem otoku. Glavni promet bi bil na severni strani obeh prometnih otokov, kjer bi bil dvosmeren promet. Na južni strani obeh prometnih otokov bi bil promet dovoljen samo za hiše, ki so postavljene na tej strani cest. Gosposka ulica bi bila za vsak promet zaprta. Ob otoku na novem delu trga bi bili dve avtobusni postaji :ena tam, kjer je že danes, druga pa na severni strani otoka v bližini Gosposke ulice. Prometni otok pa bi bil velik tako, da bi bila cesta na novem delu trga široka na južni strani 7.5 m, na severni strani pa 9 m.

☐ **Šolstvo na meji napreduje.** Ljudska šola v Sv. Jurju v Slov. goricah dobi še en razred, tako da bo imela 7 razredov. V Lokavcu, kjer imajo Nemci precejšnje število, je dobila šola 3. razred, od teh je eden nemški. V Sv. Rupertu v Slov. goricah je dobila tamošnja 6 razrednica vzporednico in ljudska šola v Sp. Sv. Kungoti je zaprosila radi velikega števila otrok za vzporednico.

☐ **Splošno je zanimanje** za rokoborbe amaterjev, ki se vršijo danes zvečer ob pol 21 na verandi Uniona. Ne bode to navaden nastop, to bodo tekme dveh najboljših klubov, hrvatskega kluba Sparta iz Zagreba in slovenskega kluba Maraton iz Maribora. Sicer bodo tu nastopili fantje, ki so zaposleni cel dan in žrtvujejo nato večere za treniranje, vendar pa so to atleti, ki se morejo meriti z izurjenimi rokoborci in zaslužijo že radi svoje požrtvovalnosti vse priznanje. Pri predtekmah nastopijo 4 pari Maratoncev, pri tekmah samih pa 7 parov moštva obeh klubov. Vsi prijatelji amaterskega športa se bodo gotovo srečali danes zvečer pri teh tekmah.

☐ **Umrla sta** Viktor Zimič, davčni uradnik v p., star 54 let in šivilja Karolina Brus iz Studencev, stara 24 let. Oba sta umrla v bolnišnici.

☐ **Razvitje in blagoslovitev praporov** P. J. S. I., II. deške in II. dekliške narodne šole bo jutri ob 10 v Unionski dvorani. Vsi prijatelji mladine naj bi se ogledali to lepo slovesnost.

☐ **Enodnevni tečaj** za zeleno precepljenje šmarnice in za poletna dela v vinogradu se vrši v ponedeljek, dne 17. junija na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja od 8—12 in od 14—18.

☐ **Člani Ljudskega odra** naj ne pozabijo na izlet, ki se vrši k Sv. Urbanu jutri v nedeljo. Izletniki odidejo ob 13. izpred paviljona v mestnem parku.

☐ **Pri Sv. Arehu** bo v nedeljo v slučaju lepega vremena sv. maša ob 10.

☐ **Ribe so prodajali** včeraj na mariborskem živilskem trgu in sicer sardele po 12, jegulje po 20 dinarjev. Zaloga ni bila velika.

☐ **Izginil je neznano kam** 15 letni Viktor Žagar, sin delavca v Watovi ulici 3. Odšel je že 11. t. m. od doma. Sumijo, da je šel k svojemu stricu na Gorenjsko, v okolico Kranja.

Celje

⊸ **Razstava ženskih ročnih del** na osnovni šoli šolskih sester bo jutri in v ponedeljek.

⊸ **DMK ima jutri ob 8** pri šolskih sestrah običajni cerkveni sestanek.

⊸ **Slovesnost prvega sv. obhajila** za obe mestni osnovni šoli bo jutri ob 8 v Marijini cerkvi. Prvoobhajancem bo govoril g. dr. Maksimilijan Držečnik.

⊸ **Prva veslaška tekma Jadranske straže** na Savinji bo nepreklicno jutri ob 10 med moškim kopališčem in kapucinskim mostom. Prijavilo se je nad 20 tekmovalcev, ki se bodo borili za tri lepe nagrade. Na koncu coup tekem bo skupna tekma vseh prijavljencev. Nagrado dobita najhitrejši in najpočasnejši vozač. Med tekmo bo promenadni koncert.

⊸ **Iz šahovskih krogov.** Člani Celjskega šahovskega kluba igrajo drevi od 19.30 do 0.30 šahovski match v Ljubljani z Ljubljanskim šahovskim klubom na 12 deskah. — V četrtek smo objavili pod notico o novem šahovskem klubu v Gaberju vest, da je g. dr. Schwab predsednik Celjskega šahovskega kluba. Poročilo je treba popraviti v toliko, da je tačasni predsednik lekarnar g. Andro Posavec, medtem ko je g. dr. Schwab častni predsednik.

⊸ **Primarij dr. Raišp** ne ordinira do 8. julija.

⊸ **Cerkev sv. Jožefa** na hribu je dobila v zadnjih dneh novo uro.

⊸ **Umrl** je na Hribu sv. Jožefa 42 Vanovšek Alojz, 49 let, delavec; v celjski bolnišnici je pa umrl Bratuša Jakob, 62 let, vojni invalid iz Dornave pri Ptuju. Naj počivata v miru!

⊸ **Originalen lov za kolesarskim tatom.** Včeraj dopoldne je posestnik Delčmak Franc iz Vojnika pustil pred davčno upravo 1100 Din vredno kolo. Ko se je mudil na davčni upravi, je neznan moški zasedel kolo in se odpeljal proti pošti. Delčmak ga je opazil, ko se je vrnil iz poslopja, obvestil takoj o tem policijo, ki je obvestila občinskega stražnika na Teharjih, sam pa se je odpeljal z avto-taksijem proti Štoram. V Štorah je vzel na avto orožnike in odjadrali so naprej. Pred Št. Jurjem so opazili nekega kolesarja na cesti. Ko je ta zagledal na cesti avto z orožniki, je pustil kolo na cesti in zbežal čez njive. Pa so ga kljub temu prijeli. Je to 26 letni Majcen Franc iz Litmerka pri Ormožu.

Kulturni obzornik

K premieri Arxove drame „Izdaja pri Novari“

Iz sleherne besede, ki privre iz ust Ernija Turmanna, diha toplina razoranih polj in rdečerjavih brazd, v katere je ta ves in ves ujet in ukovan. Pa udari vmes škodoželjnost njegovega mlajšega brata, ki mu zavida to borno zemljo. V času žolnirstva se odigrava ta tragedija. Iz Italije pride Gilg, Ernijev mlajši brat, ki mu že preseda to večno potikanje po vojaških taborih, prav kakor se je bil pred leti naveličal plapčevati bratu, kateremu je dalo prvorojenstvo v roke gospodarstvo. **V Gilgu je pooseblјeno tragično brezdomje drugega sina sleherne kmetiške hiše**, ki je iztrgan iz rodbine, dokler je na domačiji še prvorojenec. Onstran dobrine in zla sili v Gilgu na dan prvotni nagon po grudi in prične riniti brata s kmetije. V tem **elementarnem** nagonu po zemlji je iskati tudi votka, zakaj se je spečal Gilg, preden je bil odšel med žolnirje, z bratovo ženo in si jo osvojil. Bodoči dedič te kmetije je v resnici sin »izkoreninjenca«. S tem se je Majlandčev mezdnik kradoma vtihotapil in zakoreninil v zemljo, ki je ni bil v moči doseči po človeški postavi. Ko se vrne domov, stori, ne da bi tudi sam vedel in hotel, drugi korak. Od brata terja tako neusmiljeno svoj kos dediščine — 123 goldinarjev, ki jih ima pri njem še v dobrem, da Turmannu ne kaže drugega, ko da gre tudi sam med žolnirje ,ter skuša tam pristradati zahtevano vsoto. Pot ga zanese v taborišče francoskega deželnega namestnika dijonskega, ki hoče pridobiti Novaro svojemu kralju. Ta prelisiči Turmanna, da izda Francozom Majlandca Sforco. Bogato plačilo Turmannu kajpak ne izostane. S temi judeževimi srebrniki poplača brata in zadolženi dom. »Zdaj bom dokončno vendarle imel mir pred Gilgom, — kmetija bo hvala Bogu le rešena dolga?« — — si misli. Skrivoma se vrne domov, toda na njegovem prostoru za mizo sedi mladi gospodar — Gilg. In potem, ko izda Turmanna njegova lastna žena za 300 goldinarjev, ga morajo nesti poglavarjevi biriči iz hiše, kajti ta se je bil zaklel: **»Jaz ne pojdem s kmetije prej, dokler me ne poneso ž nje — z nogami naprej!**

Dejanje je prežeto z dihom resničnega poeta, ki sega drzno v duševne globine, kjer spe naši prainstinkti in afekti. **Kako neizprosno se bori Gilg, gnan od neke nadzemske sile s svojim bratom na zemljo in na drugi strani pa neskončna Turmannova ljubezen ter zvestoba do svoje zemlje,** ki mu daje kruha, vse to raste in se bohotno pne med temi sempatja trdimi vrstami nalik nežni, brdki plavici in krvavemu bodičju ter daje temu, na ven naturalističnemu delu nadih romantike, da, včasi zaveje celo vzdušje, kakršnega najdeš le še v baladi.

Za čudo, s kakšno težo in zagonom kleše in oblikuje ta mladi švicarski pesnik sceno za sceno v čedalje hujši porast in kako ume odeti svoje like v ozračje njihovega sveta — to mu daje ime velikega dramatičnega poeta. Malec Peter.

Sklepna produkcija šole Glasbene Matice

Tretja produkcija Glasbene Matice ljubljanske je zopet pokazala z vrsto gojencev svoje vzgojne uspehe in to z ozirom na izvajalske sposobnosti gojencev v klavirski, violinski in violoncellski smeri. Poleg teh na splošno zadovoljivih uspehih pa je zlasti ugodno učinkovala podajanje mikavne muzikalne tvorbe Emila Adamiča »Martin Krpan«. Skladatelj je to Levstikovo jedrnato, zdravo in značilno našo grotesko oblekel v svojevrstno obleko, ukrojeno mladini. S stilno estetskega pogleda se pokaže to delo kot zveza različnih umetnostnih vrst: absolutni glasbi približana zborska stran (mladinsko petje) se druži s prosto deklamacijo (recitator), kar podpira programsko zarisana klavirska glasba, — vsebino pa spremlja tudi upodabljajoča umetnost (skioptične slike). Taka povezanost (ki spominja na uprizorjeni oratorij 17. stoletja), utegne sicer danes z estetskega pogleda vzbujati pomisleke, ker je pri dojemanju raztrgana aperceptivna možnost; pomisleki utegnejo nastati tudi z ozirom na mešanje občutno različnih stilov v eni umetnini. Vendar ima delo toliko izrazne moči in toliko občutenih mladinskih črt (zlasti z ozirom na slikanje s toni, kar je mladini posebno dostopno), da vzbudi celoti ugoden vtis in nudi prijetno preprost užitek. — Mladinski zbor je pel pod vodstvom prof. Šonca ne lahke zborske stavke z veliko, nepopustljivo gotovostjo. Kot recitator je bil na mestu gosp. Pianecky, prof. Pavel Šivic pa je klavirski del izvedel zanosito in točno. V. U.

Koncert ruskih skladb

Koncertna sezona se umika v ozadje in je razumljivo, da sočasne glasbene prireditve ne mikajo več. Zato je tembolj škoda, da je šel koncert ruskih skladb, ki ga je izvedel mešani zbor »Sloge« pod vodstvom dirigenta Svetela, precej neopaženo mimo nas. Spored tega koncerta je bil namreč po svoji enotnosti in še bolj po vrednosti izvedenih del za nas velikega pomena, ker je oživil vrsto res veliko vrednih ruskih zborskih skladb starejših in novejših skladateljev (Arhangelski, Grečaninov, Ippolitov-Ivanov, Krilov, Egorov, Borodin, Orlov, Karnovič, Kjuj). V vseh teh delih je zajeta izredna življenjska sila glasbene snovi široke bujne ruske zemlje, ki v svojem velikem bogastvu človeka vedno znova priklepa in omamlja. Zato gre priznanje dirigentu, ki je tako srečno zajel iz tega neizčrpnega vrelca, pa tudi zboru, ki se je tega dela lotil z vso vnemo. Sicer je v zboru samem v pogledu izvajavske estetike še nekaj pomanjkljivosti: soprani so nekoliko težki, tenorji še trdi (pač pa basi lepi in zvočni) in v celoti še ni prave zlitosti; tudi manjše intonančne pogreške niso ravno privlačne. Vendar je bila v okviru danega materiala in danih sposobnosti izvedba toliko ugodna (zlasti če upoštevamo težkoče moderneje zastavljenih izraznih smeri), da je bilo možno zaslutiti lepoto, ki počiva v vseh teh skladbah, ki jim je znal tudi dirigent dati resno lice. — Vkljub vsem vrednotam in celo prav radi njih pa se človeku vsiljuje mnenje, bi li ne bilo bolje, ko bi ta koncert nastopil šele v novi jesenski sezoni, s čimer bi bila lahko izvedba še bolj izpiljena, pa bi se obenem tudi zanimanje pri občinstvu dvignilo. Sicer pa je to še vedno možno. V. U.

•

Prihodnji umetnostnozgodovinski kongres. Kakor pišejo listi, se bo prihodnji umetnostnozgodovinski kongres vršil leta 1936 v Švici. Priprave zanj so v rokah švedskega profesorja um. zgod. v Stockholmu, M. Johnny Roosvala, ki je vodil in predsedoval tudi stockholmskemu kongresu leta 1933 (13. po redu). O ciljih in namenih takih kongresov izvemo od J. Roosvala, da so važni radi sodelovanja med posameznimi velikimi področji um. zgod. kot so n. pr. antika, srednji vek, egiptovska umetnost, umetnost Daljnjega vzhoda itd. Tega sodelovanja je R. nekoliko pogrešal na 13. kongresu zlasti za bližnji Orijent in Evropo, dočim se je boljše obneslo glede na um. zgodovino Daljnjega vzhoda. Ampak tudi za Evropo samo ni važno ono sodelovanje toliko na znanih področjih (ital. renesansa), kolikor na neznanih in bolj zanemarjenih (n. pr. umetnost pr. l. 1100, zgodnji srednji vek itd., razmerje med Egiptom in srednjim vekom itd.). Razen tega je R. glede takih kongresov še tega mnenja, in ž njim mnogo umetnostnih zgodovinarjev, da morejo nekako poživiti tudi odnose med um. zgod. na eni ter predzgodovino in ljudske umetnosti na drugi strani. Ti stiki so na severu posebno ozki, kjer ni bilo meja med raziskavama s področja predzgodovine, ljudske umetnosti, umetnosti srednjega in novega veka. Mnogo

Krvava družinska drama v Prezidu

V blaznosti ubil svoja vnuka, hudo ranil svojo hčer in se nato obesil

Stari trg pri Ložu, 14. junija.

Po lepi Loški dolini se je včerij bliskovito razširila vest o grozni družinski žaloigri, ki se je odigrala v bližnjem, poldrugo uro od nas oddaljenem Prezidu, ležečem tih ob nekdanji kranjsko-hrvatski meji nasproti Babinemu polju in spadajočem pod savsko banovino. Mnogi so poznali starega Antona Murna, ki je bil pred in med vojno več let v Ameriki ter si je s trdim delom prihranil večje premoženje. Po končani vojni se je vrnil v domovino in kupil v Prezidu lično hišo z gruntom in nekaj gozda. Nad 60 let stari Murn je poročil pred leti skoraj 30 let mlajšo Prezidanko, ki ga je kmalu zapustila. To je starega moža žalostilo. Postal je samotar in je redkokdaj s kom spregovoril kako prisrčnejšo besedo. Zadnja leta je vzel molčeči k sebi svoji hčerki iz prvega zakona in sicer 25 letno Marijo in 30 letno Karolino, ki je bila vdova in mati 4 letnega sinčka Lojzeta in 8 mesečne Ivke. Karolina je bila poročena Žagar, a mož ji je pred leti umrl. Zadnji otrok je bil nezakonski. V sredo sta obe, Marija in Karolina, ves dan pleli na njivi. Vrnili sta se zvečer, si skuhali skromno večerjo. Tudi oče je pozneje molče prisedel k večerji. Nato pa se je umaknil v svojo podstrešno sobo.

Pri Murnovih je vladal nočni mir. Nikdo ni slutil, da se bo pozno v noč odigrala tako žalostna in krvava drama, ki je vznemirila vso prezidsko okolico tja do Cabra. Oče Murn je stopil z veliko sekiro v roki v sobo, kjer je spala Karolina z otrokoma. Najprej je potolkel oba otroka, nato pa je navalil na Karolino, ki mu je skušala iz rok izviti sekiro. Pa tudi njo je udaril s sekiro po glavi, da se je onesvestila. Druga sestra Marija, ki je stekla iz hiše klicat sosede na pomoč, se je rešila pred napadalcem, ki bi jo gotovo tudi pobil na tla. Po dejanju je Anton Murn stekel v hlev in se obesil.

Na glavi hudo poškodovani Karolini je nudila prvo pomoč prezidanska babica, zjutraj pa je prišel iz Cabra zdravnik dr. Muhvič, ki je odredil vse potrebno za prevoz ranjenke v ljubjansko bolnišnico, kamor prevažajo vse poškodovance, ker ima Prezid v Ljubljano krajše in boljše zveze.

Stanje Karoline Žagarjeve

Kakor smo se danes informirali na kirurgičnem oddelku ljubljanske bolnišnice, je bila Karolina včeraj popoldne pripeljana na ta oddelek. Zdravnik dr. Strnad in dr. Potokar sta pregledala poškodbe in izvršila prve operacije ter obvezala ranjenko, ki je sedaj pri polni zavesti. Če ne nastanejo hujše komplikacije, se bo spretnosti naših kirurgov posrečilo Karolino ohraniti pri življenju.

Anton Murn je ta grozni zločin izvršil v navalu hipne blaznosti.

Evh. kongres in esperanto

Kakor je »Slovenec« že poročal, je »Heroldo de Esperanto«, največji esperantski tednik, ki izhaja v Nemčiji, prinesel tudi članek o našem kongresu. Kmalu za tem pa je priobčil notico o kongresu tudi mesečnik katoliških esperantistov »Espero Katolika«, ki izhaja na Nizozemskem. Prijavilo se je že nekaj esperantistov iz Osijeka, Zagreba in Splita ter celo z Dunaja. Za časa kongresa bodo imeli katoliški esperantisti tudi svoje zborovanje (najbrže v hotelu »Metropol«) v soboto, 29. junija, ob 10 dopoldne.

Mednarodno katoliško združenje esperantistov obstoji že 25 let. V Jugoslaviji to združenje do leta 1932. še ni imelo članov, sedaj jih ima že 32. Samo v letu 1935. jih je pristopilo 13. Protektorat je prevzel prevzvišeni, g. knezoškof dr. Gregorij Rožman. Ker je sedaj dovolj članov, se bo ustanovila liga katoliških esperantistov v Jugoslaviji (skoro v vseh državah že obstojajo take lige). Esperantisti, ki bodo posetili evharistični kongres v Ljubljani, naj se torej javijo na naslov: Esperantski klub, Ljubljana.

Ljubljanskemu esperantskemu klubu, ki gre katoliškim esperantistom v vsakem oziru na roko, pa izrekam tem potom najprisrčnejšo zahvalo.

Golobič Peter.

Koledar

Sobota, 15. junija: Vid, mučenec; Germana

★

— **Ustanovni občni zbor Prekmurskega muzejskega društva** bo v nedeljo 23. t. m. ob 10 v lokalu Meščanskega doma (pri Fafliku) v Murski Soboti.

— **Medardovi vroči dnevi in poljski škodljivci.** Že dober teden vlada lepo in jasno vreme. Po dnevi pritiska vročina, ki dosega v Ljubljani najvišjo temperaturo + 28° C. Popoldne se navadno zgrnejo na severovzhodni strani črni oblaki, napovedujoči lokalne nevihte, ki pa se razprše in ponoči nastane mirno, brezvetrno. Ob jutranjih urah se že glasijo po travnikih veseli kosci, ki so začeli s košnjo. Mnogi hite, da spravijo ob najugodnejšem vremenu lepo krmo pod streho. Barjani in tudi mnogi lastniki gredic in njiv se silno pritožujejo, da jim delajo mramori silno škodo po njivah in gredicah. Lahko imenujemo letošnjo leto mramorovo leto, kajti tega mrčesa-škodljivca še nikdar ni bilo v taki množini na Barju in po okolici, kot prav letos. Mnogi zjutraj samo na eni gredi polove do 10 prav mastnih komadov. Je znan primer, da je nekdo, ko je gredo popolnoma še enkrat prekopal, nabral do 500 velikih in malih mramorov, iztaknil je pravcato gnezdo. Mramor zlasti uničuje zelenjavo, salato, visoki fižol, paradižnike ter je mnogim napravil že tako škodo, da so bili prisiljeni grede preorati in znova zasaditi. Ljudje skušajo tega škodljivca na najrazličnejše načine pokončavati. Mnogi svetujejo, naj se potrese v zemljo karbid, ki je prav učinkovit proti temu poljskemu mrčesu.

— **Dolgovi se brišejo v zemljiški knjigi.** Zadnje mesece je v zemljiški knjigi okrajnega sodišča v Ljubljani opazovati pojav, da se intabulirani dolgovi z zemljišč okolice in mesta vedno marljiveje izknjižujejo in da prav močno presega število mesečnih vknjižb število izknjižb. Brižejo se tudi zelo stari dolgovi, ki so bili v velike zemljiške knjige zapisani še v avstrijskih goldinarjih in kronah, zato so dostikrat izbrisani prav malenkostni zneski v dinarjih, kot n. pr. 25. 50, 100, 150 Din. Meseca maja je bilo pri 88 posestvih okolice in mesta izknjiženo vsega 4,183.700 Din dolgov in terjatev. Najmanjša izknjižba je bila 15 Din. Izbrisani pa so bili tudi prav čedni zneski, kakor 200.000, 300.000 in 170.000 dinarjev. Prejšnja leta so običajno za velike vsote presegale vknjižbe posojil izknjižbe. Sicer je bilo meseca maja pri 64 posestvih v okolici in mestu vknjiženih samo 2,273.063 Din na posojilih in dovoljenih hipotečnih kreditih. Najvišji zneski so bili od 150.000 do 488.000 Din. Najnižji pa 1000 do 2000 Din. Teh je bilo prav veliko! Po površnem pregledu kaže zemljiška knjiga za maj prav živahne kupčije s posestvi in zemljiškimi parcelami. V bližnji okolici, osobito na Posavju, v Dravljah in na Viču je bilo prodanih več stavbnih parcel za večje kupne svote. Zemljiška knjiga pa dalje kaže, da so bile tudi mnogoštevilne razne realne eksekucije. Prisilno so bili vknjiženi na mnoga posestva neplačani davki in prispevki za OUZD v Ljubljani. Zadnji čas pa je tudi mestna občina bila prisiljena, da je predlagala pri okrajnem sodišču realne eksekucije proti ljubljanskim gospodarjem, ker so ostali dolžni večje svote za vodarino, kanalsko pristojbino, dalje za električno luč in vodo. Takih predlogov je bilo nad 200 za prav znatne svote.

— **Gradim, štedim, kupim Lutz.**

Beli zobje

naredé vsak obraz privlačen in lep. Da dobimo lepe, bele zobe, jih snažimo zjutraj in zvečer s prijetno osvežujočo in okusno zobno pasto Chlorodont. Že po kratki uporabi dobé zobje čudovito lep lesk slonove kosti. Tuba Din. 8.-. Jugoslovanski proizvod.

— **Proti zaprtju,** motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne Franz Josef grenčice. Odobr. od Min. soc. pol. in nar. zdravje S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

— **Vlom v planinsko kočo.** V izvensezonski dobi, ko so večinoma planinske in druge koče zaprte od jeseni tja do zgodnje pomladi, se ponavljajo mnoge tatvine, odnosno vlomi v planinske koče in zaznamovanih je bilo tudi več požigov. Posestniku Janezu Sokliču je letos 13. maja pogorela koča na Jelovici, ki se nahaja skoraj v nepristopnem kraju. Tja sta se zatekla ob hudem nalivu žagar Jože iz Podnarta in delavec Lojze iz Naklega. Koča je bila zaprta. Vdrla sta v njo. Ko sta vedrila, sta prišla na misel, da bi lahko nekaj kočinega inventarja vzela seboj domov. Pobrala sta odeje in razno orodje v vrednosti 532 Din. Kmalu, ko sta zapustila kočo, je izbruhnil požar, ki jo je upepelil. Državno tožilstvo je oba obtožilo vloma in požiga. Pred malim kazenskim senatom sta priznala, da sta odnesla odeje in drugo orodje, ki sta ga pa vrnila lastniku. Zanikala sta, da bi bila kočo zažgala namenoma, mogoče je bila nesreča, nista pa mogla navesti, kdo bi bil požar zakrivil. Mali senat ju je obsodil zaradi tatvine prvega Jožeta na 6 mesecev, drugega na 5 mesecev strogega zapora. Oba sta kazen sprejela. Opreščena pa sta bila od obtožbe zaradi požiga, vsled pomanjkanja dokazov.

— **Volitve za jesen — — — Lutz.**

— **Bervarjevo pesmico** »Samodrč in šofer«, ki jo je pred časom priobčil Kotičkov striček v »Slovencu« bo v kratkem dobiti v Jugoslovanski knjigarni. Pesmica, vglasbena na lahek način, a pevcu, kakor bo tudi klavirska spremljava lahka, bo našim malčkom v veliko veselje. Le še malo potrpljenja! — p.

— **Revmatiki** (išias, protin, ženske bolezni) ozdravite po vseh neuspelih poizkusih edino z vulkanskim blatom in kopelimi kopališča Pistyan, znamenitega zdravilišča vseh 5 kontinentov. Pojasnila: Pistyan informator, Zagreb, Strossmayerjev trg 1/II.

— V **Službenem listu** kr. banske uprave dravske banovine od 8. junija je objavljen »Pravilnik k uredbi o ustanovitvi osrednjega sklada za sanacijo glavnih bratovskih skladnic«, dalje »Pojasnilo glede izpita za absolvente srednje gozdarske šole«, »Razpis: Oprostitev od plačila uvozne carine za turistično propagandni materijal iz Poljske«, »Izpremembe v pravilniku o postranskih prejemkih osebja državnih prometnih naprav«, »Odločba o dopolnitvi točke 4. občnih opazk k XV. delu uvozne carinske tarife«, »Občni telefonski promet med Jugoslavijo in Anglijo«, »Odločba o prehodni dobi za uvedbo sivorjave, odnosno cikaste pasme v ljubljanskem okraju« in »Objave banske uprave o pobiranju občinskih davščin«.

— **Srnjak napadel zdravnika.** V Sisku ima Peter Colussio več krotkih srn, ki jih ima prebivalstvo rado ter jih rado vidi tudi na promenadi. Polomil pa ga je štiriletni srnjak, ki se je te dni prav nelepo vedel. Srnjak je namreč prišel skozi luknjo v ograji na vrt zdravnika dr. Ante Gutschyja, ki je ravno trebil svoje cvetje. Srnjak se je zaletel v zdravnika in ga s svojimi močnimi rogovi podrl na tla. Presenečeni zdravnik se niti braniti ni mogel, tako, da ga je srnjak ranil po rokah in nogah do krvi. Na njegove krike so prihiteli ljudje, ki so ločili srnjaka od zdravnika ter srnjaka kaznovali z zaporom, to se pravi, da bo odslej moral ostati za svojo žično grajo. Vsekakor pa je to redek primer, da srnjak napade človeka.

učenjakov, pravi R., je ž njim tega mnenja, da se kongres um. zgod. opravičuje le, če upošteva tudi stari vek, Orijent in ljudsko umetnost. To so v glavnem misli, ki jih je Roosval povedal pariški publicistiki Rubinsteinovi in nam dobro kažejo preusmeritev umetnostne zgodovine, ki se v tem desetletju vrši. R. L.

Zbirka Georges Bernheim na dražbi. Izmed pariških privatnih galerij je zavzemala eno prvih mest galerija Georges Bernheim, ki je bila dokaj časa odločilnega pomena za trg starejše moderne umetnosti nekako od začetka 19. stoletja dalje. Dasi v zbirki niso manjkali modernisti, je vendar težišče galerije predstavljala predimpresionistična, impresionistična in poimpresionistična šola. Nepozabne ostanejo zlasti nekatere podobe Cezannea, Maneta in Van Gogha, ki jih je bilo preteklo jesen videti v galeriji, to je res, da že v nekem melanholičnem občutju nekdanje slave in konjunkture. Zdaj bo lastnik, kakor izgleda, galerijo opustil in prodaja svojo kolekcijo, ki je zrasla po pridobitvah iz raznih drugih najslavnejših kolekcij. Prodajo ima v rokah Charpentier. Med mojstri srečamo imena (po noticah časopisov): Delacroix, Ingres, Cosot (ena glavnih posebnosti zbirke), Consbet, Manet, Monet, Renoir, Pissarro, Puvis de Chavannes, Bonnard, Jongkund, Rodin, Cezanne, Chagall, Picasso, Utrillo itd. Prvi dan prodaje bo 7. junija in to bo nedvomno važen dogodek v posestnem stanju francoske novejše umetnosti.

IZŠLO JE:

Jugoslovenski istoriski časopis, I. br. 1—2. Ljubljana—Zagreb—Beograd. Str. 280.

Jacques Maritain: *Religija i Kultura*, Zagreb, 75. — Cena 8 Din.

Pratika Akademske založbe za poslovno leto 1935—1936, strani 48.

Časopisi: Proteus št. 8. — Planinski vestnik št. 6. — Kres št. 6. — Književni Glasnik Moborjeve družbe št. 2. — Ćirilometodski Vjesnik br. 4 (z glasbeno prilogo). — Fotorevija br. 6 (s prilogo Za 10 minuta fotoamater!). — Glasnik Saveza trezvene mladeži br. 9—10.

Kamnik

Odpust občinskega uradnika. »Slovenec« je že v nedeljo 26. maja poročal, da je občinski odbor v Kamniku sklenil odpustiti g. Avgusta Cererja brez preiskave. Omenili smo tudi, da je postopanje občinskega odbora izzvalo v Kamniku splošno ogorčenje. Upali smo, da bo občinski odbor prisluhnil javnemu mnenju in želji vseh poštenih Kamničanov, da uvede preiskavo. Sedaj pa je uradnik g. Cerer Avgust prejel dekret, s katerim izgubi službo v občinski pisarni. Zadeva je bila sporočena, kakor čujemo ,naravnost g. banu v Ljubljano in okrajnemu načelstvu. Z zadevo se bo menda bavilo tudi sodišče. Že lani je odpustil občinski odbor kar tako uslužbenca g. P. Prizadeti je vložil tožbo in občina je pravdo izgubila. Pričakovali smo, da jih bo izkušnja izmodrila. Za odpust brez preiskave so glasovali sledeči občinski odborniki: Kratnar, Cerer, Knaflič, Skala, Kramar, Rebrnik, Petek, Semeja, Jerman, Pavlič, Šunkar in Uršič Albert. Na Cererjevo mesto nameravajo nastaviti tajnika bivše JNS.

Kamniški skavti pripravljajo za dneve od 3. do 8. julija velik propagandni tabor pod pokroviteljstvom okrajnega načelnika g. Kosija. To bo letošnja največja skavtska prireditev v dravski banovini. Na ta tabor bodo prišli skavtje iz vse Slovenije in tudi iz mnogih krajev širom države. Tabor bo na travniku ge. Koprinske ob Bistrici in tako dostopen vsem ki si hočejo pobliže ogledati skavtsko življenje. Ob tej priliki bo blagoslovil vlč. g. dekan Rihar novo skavtsko zastavo. Natančen spored bomo še naznanili.

Občina Kamnik bo v kratkem razpisala mesto občinskega delovodje-pripravnika. Prošnje po čl. 87 uredbe je vložiti z vsemi potrebnimi listinami! Prav tako bo razpisano mesto nadstražnika in stražnika. Pogoji: pismenost in odsluženi vojaški rok.

Cestni odbor razširja cesto pri vhodu v Kamnik. Tudi starodavni kostanji pred Pavličevo hišo na Šutni bodo odstranjeni. Obenem se nadaljujejo dela na cesti proti Perovem.

Prememba posesti. Žalski gradič, znan pod imenom »Tructurm«, je prišel v last g. Joza Rautarja, veter. svetnika v Kamniku. Dobil ga je od bivšega poslanca Antona Cerarja.

Tujsko-prometno društvo v Kamniku prosi vse Kamničane in okoličane, da prijavijo stanovanja, ki jih imajo na razpolago za tujce.

Šmartno pri Litiji

Nevšečnosti z našo električno lučjo so skoraj ne dnevnem redu. Kakor znano, dobavlja naši šmarski vasi električno silo strojno mizarstvo g. Franca Izgorška. Ker pa na tej mali vodi delajo fužine, se često primeri, da zmanjka za električno centralo potrebna vodna sila, poleg tega se pokvarijo akumulatorji, tako da smo v nedeljo, 2. junija bili zvečer brez luči, ravno tako v ponedeljek. Sicer naši sosedje Litjani niso mnogo na boljšem, tudi oni so bili v tem tednu 2 dni brez električne razsvetljave, zato bi bilo le v interesu vseh nas v Litiji in Šmartnem, da čim prej dobimo električno silo iz Velenja. Kakor smo zvedeli, je bila litijska občina s kranjskimi deželnimi elektrarnami v dogovoru glede skorajšnje napeljave daljnovoda, pa je cela akcija v zadnjem hipu padla v vodo radi nesprejemljivih pogojev od strani kranjskih deželnih elektraren, tako da je zadeva napeljave tega daljnovoda pomaknjena zopet v daljno bodočnost, kar gotovo ni v korist ne našega širokega okoliša niti ne kranjskih deželnih elektrarn. Zato želimo, da se akcija od strani merodajnih faktorjev, to je občin Litije in Šmartna, spravi zopet na dnevni red, da pridemo do dobre in zanesljive elektrike.

Novo mesto

Frančiškansko cerkev so pričeli že krasiti in pripravljati na slovesnost dveh novih maš, ki bosta dne 14. in 21. julija. V ta namen je tukajšnji slikarski mojster Al. Valantič presvežil in očistil pet fresk v presbiteriju (delo slikarja Ogrina iz Ljubljane) in eno v ladji (delo Matije Koželja). Poleg tega pa še Marijino sliko na oboku pred presbiterijem, ki je slikana s tempera barvo. Vse slike so sedaj kot nove. Prepleskan je tudi spodnji del presbiterija okoli vel. oltarja, in stebri, ki nosijo kor. Veliki oltar je bil tudi prečiščen in se sedaj ves blesti v svoji belini ter se lepo odbija na temnejšem ozadju presbiterija. Prečiščena je tudi pritnica in obe orgelski omari na koru. V najkrajšem času pa bo pregledal in popravil ter uglasil orgle, v kolikor je to potrebno, poseben orgelski strokovnjak. Kmalu bosta tudi zagorela oba lestenca pri vel. oltarju v električni razsvetljavi. Zelo okusno je tudi uredil vrtnar Banič vrt pred cerkvijo. — Da pa je bilo mogoče vse to napraviti, gre v prvi vrsti velika zasluga olepševalnemu odseku III. reda, ki si je stavil za nalogo krasiti čim lepše hišo božjo, in pa seveda dobrim Novomeščanom, ki samostana še ob nobeni priliki niso zapustili. — Tisočera hvala vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da se je delo dovršilo in je dobila notranjščina cerkve tako lepo lice!

Lepa priprava za evh. kongres, so bile prav gotovo letošnje evh. šmarnice. Toda še lepša in pomembnejša priprava pa so »Vrtnice«, pobožnost, ki se vrši kot prejšnji mesec, šmarnice, vsak večer ob pol 8 v franč. cerkvi. Pobožnost sestoji iz kratkega berila in litanij presv. Srca Jezusovega. Ta pobožnost se je uvedla na izrečno željo vernikov in je tudi dobro obiskana.

Kdo je izumil nalivno pero

Pod tem naslovom je priobčil »Slovenec« dne 24. maja trditev, da je nalivno pero izum kapucinskega brata Kandida iz La Rocheja v francoski Savoji. Po časnikih pa smo že čitali, da je bilo teh izumiteljev več. Kdo je pravi, pa do sedaj menda še nismo čuli. Dovolite, gospod urednik, da Vam k nalivnemu peresu na kratko opišem tudi jaz svojo zgodbico.

Moj blagopokojni oče, drž. uradnik, me je okrog leta 1886 vpregel, da sem mu pisal po diktatu skoro ves dan. Ker je moralo delo hitro izpod rok, mi je bilo neprestano pomakanje peresa v črnilo zelo neprijetna zamuda. Takoj po končanem delu sem premišljeval, kako bi odpravil to zamudo in šinila mi je v glavo sledeča misel: Od gosjega peresa sem odrezal tulec in ga znotraj ter zunaj dobro ostrgal. Nato sem si vzel navadni peresnik, snel kovinasti del s peresom vred in ga nataknil na sprednji del tulca, kjer se nahaja naravna luknjica, na drugi konec pa sem na tesno vtaknil leseni del peresnika. Tulec sem nato napolnil s črnilom na ta način, da sem snel kovinasti del in vtaknil tulec v črnilo. S tem, da sem tulec s palcem in kazalcem stisnil, je iz njega odhajal zrak, ko sem s pritiskom odnehal, se je črnilo dvignilo v tulec. Nataknil sem nazaj kovinasti del peresnika in ga porinil tako visoko na tulec, da je segala njegova naravna odprtina prav do zareze peresnih osti; pero je bilo za pisanje pripravljeno. Med pisanjem mi je bilo, kadar treba, le tulec s palcem in kazalcem na rahlo stisniti in črnilo je namočilo pero z novega. Kadar sem porabil iz tulca vse črnilo, kar pa se je dogodilo le vsaki drugi ali tretji dan, kakor je bilo pač pisanja, sem napolnil tulec znova. — Torej bi smel, kakor tega brata in marsikatere druge tako »kunštne« ljudi prištevati skoraj tudi sebe med izumitelje nalivnega peresa. — S.

Filatelija

Jubilejsko razstavo znamk društva »Royal Philatelic Society« v Londonu je posetil tudi kralj Jurij V. Kako so kralja kot filatelista zanimale razstavljene vrednosti, dokazuje najbolj to, da se je v razstavnih prostorih mudil nad eno uro.

O potvorbah jubilejskih znamk Islandije in vršeči se sodni preiskavi smo že poročali. (»Slovenec« z dne 27. aprila 1935). Kakor povzamemo iz filatel. lista »Die Postmarke« je bil pred kratkim obsojen nek član »Društva islandskih prijateljev« na 18 mesecev težke ječe, dočim se zoper ostale obdolžence preiskava nadaljuje.

Novosti. Avstrija je izdala 1. junija t. l. nove portovne znamke s sledečimi vrednotami: 1, 2, 3, 5 gr (rdeče), 10, 12, 15, 20, 24, 30, 39, 60 gr (modre), 1, 2, 5, 10 šilingov (zelene). Dosedanje portovne znamke ostanejo do nadaljnega še v rabi. — *Poljska* je izdala 16. maja žalno znamko maršala Pilsudskega za 25 gr (sivočrno); naklada: 15 milijonov kosov. Sledile bodo še žalne znamke po 5, 15, 45 gr in 1 zl., — vse z likom pokojnega maršala, slične onim po 25 gr. Naklada znamk po 45 gr in 1 zl. bode baje znašale le po en milijon kosov. — Portovna znamka za 3 zl. je dobila pretisk za 50 gr. — *Češkoslovaška* republika pa je izdala znamko za 50 h (zeleno) z likom generala Štefanika.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA — Začetek ob 20

Sobota, 15. junija: *V času obiskanja*. Red B.
Nedelja, 16. junija: Zaprto.
Ponedeljek, 17. junija: Zaprto. (Generalka.)
Torek, 18. junija: *Izdaja pri Novari*. Premiera. Red C.

OPERA — Začetek ob 20

Sobota, 15. junija: *Gorenjski slavček*. Red C.
Nedelja, 16. junija: *Boccaccio*. Izven. Globoko znižane cene od 24 Din navzdol.
Ponedeljek, 17. junija: Zaprto.
Torek, 18. junija: *III. produkcija gojencev operne šole državnega konservatorija*. Izven.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravne FRANZ JOSEF grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

Po Slovenskih goricah

Sv. Ana v Slov. goricah. Po mučni bolezni je na Ščavnici za vedno zatisnila oči Julijana Pomperk, stara 55 let. Pokojnica je bila izredno marljiva pri delu. Pri tem pa je bila vedno združena z Bogom, saj je bila vneta častilka presvetih Src, vsak dan je bila pri sv .maši. Odkar je stopila iz šole, torej polnih 40 let, je bila vestna članica Marijine družbe. Pogreb pokojnice je pokazal, kako je bila spoštovana po vsej okolici, posebno pa med dekleti. Za obilna njena dobra zemska dela naj ji bo Gospod obilni plačnik. Preostalim sorodnikom izrekamo iskreno sožalje!

Lepe junijske pobožnosti v Slov. goricah. V Slov. goricah je ohranjena še lepa stara navada, ki se zadnje čase vedno bolj oživlja. Vsako nedeljo v juniju se zbirajo velike množice ljudstva pri kapelicah in križih k junijski pobožnosti. To je zlasti letos zelo lepa priprava na evharistični kongres v Ljubljani. Zadnjo nedeljo v juniju se zaključijo te pobožnosti s slovesnimi procesijami. Te junijske pobožnosti naj bi ostale ohranjene tudi v bodoče in naj se razširjajo vedno bolj.

Češenj ni. Letos po Slov. goricah kmetje zelo pogrešajo češenj, ki so v preteklih letih prinesle precej denarja. Letos so skoraj vse uničene po mrazu v maju, saj jih je pozeblo do 80%. To se pozna tudi na mariborskem trgu, saj so prišle pretekla leta ob tem času češnje iz Slov. gorice že v velikih množinah na trg. Letos so vsi ti dovozi še izostali in zato je tudi cena še vedno nedosegljiva za srednje in revnejše sloje.

Vino kradejo. Pretekli teden so vlomili neznanci v klet posestnika **Andreja Šajherja v Nasovi** v župniji Apače ter odnesli nad 150 litrov vina »izabela«. Orožniki poizvedujejo za storilci.

Kokoši kradejo. Po severnih Slov. goricah se vedno pogosteje ponavljajo tatvine kokoši. Tako so nekaterim posestnikom izpraznili tatovi kurnike že popolnoma. Kljub vestnemu nadzoru še ni bilo mogoče zasačiti tatov.

6 miljonov škode zaradi mraza in toče. Šele sedaj se vidi, koliko škode sta prizadejala mraz in toča. Največja je škoda po sadovnakih, ki so bili ravno takrat v cvetju, ko je prišla slana. Pozebo v sadovnjakih cenijo pri mošanclju in bobovcu 50%, pri kanadkah in zlati parmeni na 75%, pri žitnicah na 25%, pri ostalih sortah pa tudi na 75%. Škoda pri hruškah znaša 75%, pri slivah pa 50%. Največ so trpele češnje, ki so pozeble do 80%. Marelic in breskev je pozeblo okrog 25%. Pa tudi v rženih poljih je škoda velika, pozeblo je 25%, vse, kar je bilo takrat v klasju, ko je pritisnil mraz. V vinogradih škoda ni enaka. V nižjih legah je pozeblo okrog 30%, v višjih pa okrog 25%. Pozeba na deteljiščih in travnikih znaša 15%. Kar pa je pustila slana, to je uničevala toča v noči od 22. do 23. maja, ki je prizadejala veliko škodo zlasti po nekaterih krajih severnih Slovenskih goric. Ta je na preostalih vinogradih napravila še škode 50%, na žitnih poljih 25% manj po sadovnjakih, več pa po vrtovih. Skupno znaša vsa škoda po slani in toči po severnih Slovenskih goricah, to je v okoliših Sv. Ane, Sv. Benedikta, Marije Snežne, Sv. Antona in Negove okrog 6 miljonov dinarjev.

Iz poročila prof. Beebeja

Tisoč metrov pod morjem

Poročali smo že, da je Američan prof. Beebe v posebni jekleni krogli, ki se je potopila blizu tisoč metrov globoko v morje, opazoval življenje v teh morskih globočinah. Kar je videl v tej morski globočini, je profesor popisal v posebni knjigi. V naslednjem naj sledi kratek izvleček:

510 m globoko sem zagledal majhno živalico, dolgo le nekaj centimetrov, ki je plavala proti oknu, skozi katero sem gledal v podvodno temo. Pred oknom se je živalica nagnila na stran in nenadno eksplodirala. Pri tem je sij te eksplozije z veliko svetlobo obsijal moj obraz in notranjost krogle. V tej svetlobi sem razločno zagledal velikega rdečega raka in temna trupla sivih rib, kar sem takoj po telefonu sporočil na površje. Znano je, da imajo razne podmorske živalice tako lastnost, da se z nenadno svetlobo branijo. Vendar moram priznati, da se mi je v tisti temi 500 m globoko vendarle zdelo, kakor da bi bila žival v resnici eksplodirala. Obrambno orožje takih ribic je dvojno, kakor sem mogel pod vodo ugotoviti. Ene sprožijo iz sebe cel šop svetlobe, iz drugih pa švignejo številne iskre, kar je podobno bengaličnemu ognju.

V globočini 640 m sem zagledal dve ribi, ki ki so se ji zobje zelo svetili. Tri metre globlje pa sem videl neke vrste morskega zmaja, ki se imenuje »lamprotoxus«, izmed katerih so jih do danes na vsem svetu le 16 ujeli. Med njimi je bil doslej največji 20 cm dolg. Ta pa, ki sem ga jaz sedaj videl, je bil najmanj še enkrat tako velik in je pripadal doslej še neznani vrsti. Njegova zelenkasta stran se je močno svetila.

V globočini 640 m sm zagledal dve ribi, ki sta bili gotovo 90 cm dolgi. Ti dve sta se včasih svetili, včasih pa je bila videti samo temna gmota. 107 m globlje sem zapazil neznansko veliko gmoto. To je bil nekak morski orjak, najmanj 6 m dolg in primerno visok. Po telesu je bil enotne barve. Razločiti nisem mogel ne oči, ne plavuti. Žival je bila jajčaste oblike, plavala pa je brez vidnega napora in mi je kmalu izginila izpred oči. Najbrž je bil kak majhen kit, kakršnemu kemična sestava njegove krvi omogoča, da živi celo 1800 m globoko v vodi. Moj tovariš pa je medtem zapazil prvega »stylopthalmusa«, najbolj čudno ribo globokega morja, ki ima oči na koncu dolgih udov. Te oči znašajo skoraj tretjino vsega telesa.

Naš aparat je kazal globočino 885 m, ko sem zapazil drugo nenavadno ribo. Imela je dolgo ozko truplo, katero je bilo posejano s svetlimi točkami. Zdelo se mi je, kakor bi se polmesec svetil v bledozeleni luči. Čisto blizu je priplavalo še pet drugih svetlih rib. Voda je postajala vedno gostejša, podobna temnemu zidu, kateri nas je od vseh strani obdajal. Te popolne črnine v globokem morju blizu tisoč metrov globoko ne morem primerjati nobeni nočni temi. Bolj črna sploh ne more biti nobena stvar. Vsakokrat, kadar je kaka riba švignila mimo mojega okna, se je posvetilo, medtem ko je v višjih vodnih plasteh mrgolelo mirijad drugih svetlikajočih se rastlin in živalic. Močne žaromete, ki smo njihovo svetlobo gledali skozi okno, so oddajale le večje ribe, katere se pa za svetlobo, ki je prihajala iz našega jeklenega prostora, niso prav nič menile.

Vkljub strašni temi, ki nas je obdajala, kadar smo izključili svoj žaromet, se nam je pa morska voda zdela vendarle čista. Šest milj od obale in 2000 m nad morskim dnom ni bila ne kalna, niti se v njej ni lomila svetloba, pač pa smo svetlikajoče se točke v vodi nenavadno jasno videli.

Preden smo se dvignili, sem moral nehati pisati, ker so moji prsti, ko sem slonel ob mrzlem jeklu pri oknu, od mraza čisto odreveneli. Ko sem z blazine stopil na tla, se mi je zdelo, da imam led pod nogami. Prav nič pa nismo občutili strašnega pritiska vodnih plasti, ki so težile našo kroglo. Na naša okna je pritiskala teža 19 ton. Naša krogla pa je morala vzdržati pritisk 7016 ton, kateri se je polagoma manjšal, čim bolj smo se dvigali proti površju.

Angleški prestolonaslednik princ Waleški je te dni govoril na zborovanju angleških frontnih bojevnikov. Njihova zveza se imenuje »British Legion«. Med drugim je tudi poudarjal, da bi ravno frontni bojevniki morali skrbeti, da bi se ohranilmir. Zato je pozivljal angleške bojevnike, naj se sporazumejo z nemškimi in stopijo z njimi v stik.

Kožuharji naj se umetno golé!

Poskus ruskega profesorja, ki se ni posrečil!

Pred kakimi tremi leti so iz Rusije poročali, da so sovjetske oblasti bogato podprle znanstvene poskuse učenjaka prof. Iljina, kateri je napovedoval, da bodo kožuharji z umetnim goljenjem poslej dajali človeku večje dobičke. Prof. Iljin je trdil, da je treba dati kožuharjem nekaj »težjih kemikalij« ter jim umetno spreminjati toploto, da se bo spreminjala barva in gostota živalskega kožuha.

Prof. Iljin je takole trdil: Živalim je treba dati dovolj veliko količino nekega kemičnega zdravila. Že čez tri dni se bo živalski kožuh sam po sebi začel goliti. To umetno goljenje bo mogoče vsako leto tri- do štirikrat ponoviti.

Na podlagi tega dokazovanja je prof. Iljin dobil od sovjetskih oblasti en milijon rubljev kredita. S tem milijonom je vse leto delal poskuse, zlasti z ovcami in kunci. Profesor je še danes docela prepričan, da bo mogel svoj program izvesti. Toda sovjetsko časopisje že poroča, da zadeva vendarle ni tako enostavna. Iz sovjetskega časopisja posnamemo, da je prof. Iljin poskušal živalim dajati neko kemično snov, ki se imenuje »gallium«. Ta snov je sicer res učinkovala prav tako, kakor je profesor povedal, da so se namreč živali začele goliti, a zraven so začele tudi bolehati in poginjati. Zato je sovjetsko časopisje sedaj to kemično sredstvo s polnim nazivom sporočilo javnosti, medtem ko je še pred tremi leti vse Iljinovo poskušanje bilo razglašeno za državno skrivnost, katero morajo sovjeti varovati, da ne izvedo za njo kapitalistične dežele.

Prof. Iljin ima sedaj na razpolago samo še eno petino poprej dovoljenega kredita in v svojih laboratorijih dela poskuse, kako bi našel protistrup proti škodljivim posledicam »gallia«.

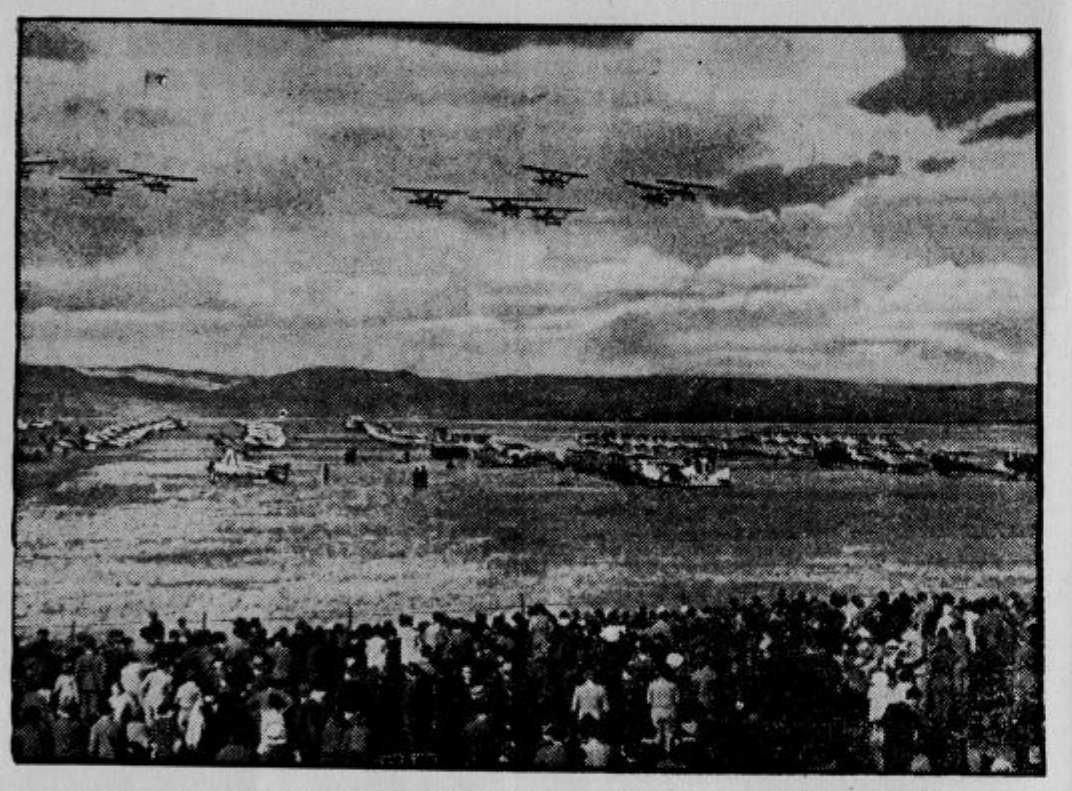

Špansko letalstvo je priredilo na letališču Bazajas pri Madridu velike zračne vaje.

Čudni poklici v Hollywoodu

V slovečem ameriškem filmskem mestu Hollywoodu se je zlasti za ženske razvilo nekaj poklicev, kateri bi bili povsod drugod nemogoči.

Tam imajo zasebni urad, kamor lahko telefoniraš in ti takoj pošljejo na dom gospo ali gospodično, ki ti bo naglo spravila v kovčege vse, kar potrebuješ za pot. Filmske zvezde so namreč za pospravljanje svojih kovčegov, kadar gredo na pot, morda preveč nervozne; po kranjsko pa bi se reklo, da so morda prelene. Zato kratkomalo telefonirajo tistemu uradu, odkoder prihiti izurjena ženska, ki naglo in brez zmede čudovito praktično napolni ves kovčeg.

V Hollywoodu imajo ženske še drug poklic. Ta poklic pa ni za vse, ampak samo za take, ki so eni ali drugi filmski zvezdi močno podobne. Te najete »dvojnice« morajo potem sloveče filmske zvezde zastopati pri kaki posebno nevarni ali neprijetni nalogi. Razume se, da za take nevarne in neprijetne opravke dobivajo precej manjšo plačo, kakor pa sloveča zvezda, katera jih je najela. Kadar pa taka sloveča zvezda zatone, je seveda tudi »dvojnica« izgubila svoj kruh.

Da v Hollywoodu ženske goje leve, angorske mačke in pse, je seveda znana stvar. Da pa je v Hollywoodu ženska ustanovila nekako farmo za pajke in drug mrčes, to je manj znano. Te živali potem uporabljajo pri kulturnih filmih. Živalice so že tako navajene, da pred filmsko kamero meni nič, tebi nič takoj spredejo pajčevino.

Še en poklic je, ki ga moramo omeniti in ki je za bogate Američanke zelo značilen. Bogate Američanke namreč imajo, kakor marsikdo, rade vedno nove čevlje. Z novimi čevlji je pa križ. Včasih hudo tišče, preden jih človek ne shodi, da potem v njih lagodno hodi. Zato so bogate Američanke začele najemati mlade ženske, ki je njihova edina naloga ta, da en dan hodijo v novih čevljih, katere je kupila bogata Američanka. Drugi dan te čevlje šele obuje prava lastnica. Mlada dekleta, ki se posvete temu poklicu, imajo torej vedno nove čevlje na sebi in menda tudi vedno dovolj kurjih očes.

Upnik piše dolžniku: »Moram vam sporočiti, da se silno čudim in zgražam, ker še vedno nisem prejel zneska, ki sem prosil, da mi ga pošljete.«

Dolžnik odgovarja upniku: »Jaz se pa nič ne čudim in ne zgražam, da denarja še niste prejeli, ker za trdno vem, da vam ga še nisem poslal.«

95 letnega moža so vprašali, kako neki je dosegel tako visoko starost, ne da bi mu odpovedal kak telesni ud. Starček je pojasnil skrivnost: »Prvih 70 let mojega življenja še ni bilo nič avtomobilov; v zadnjih 25 letih pa nisem več hodil po cesti.«

Ameriški list je o smrtni nesreči, ko je eksplodiral bencinski tank v avtomobilu, takole poročal: »Gospod Smith je včeraj pogledal v bencinski tank svojega avtomobila, ali je še dovolj bencina v njem. Pri tem si je posvetil z vžigalico. Bil je 40 let star.«

Stradivarijeve gosli v ropotarnici

Pred več leti je po angleških mestih in vaseh hodil mlad goslar. Mladenič je bil od lakote ves shujšan in ljudje so mu za njegovo goslanje le malo dajali.

Tako je siromak priromal tudi v mesto Whitick v leicestershirski grofiji. Pred hišo rudarja Freda Richardsa je zaigral nekaj svojih žalostnih pesmi, a nihče mu ni vrgel drobiža. Popotni godec je potrpežljivo čakal, nato pa potrkal na hišna vrata. Gospodar Richards sam mu je prišel odpirat. Njega je siromak prosil za malo posojilo. Rudar je vzel gosli in godcu dal dva šilinga, ker se mu je smilil. Godec je obljubil, da se bo kmalu vrnil po gosli in da bo tedaj vrnil tista dva posojena šilinga. Toda od tistega časa godca ni bilo več.

Richardsovi so kmalu pozabili nanj. Od tistihmal je preteklo že dvajset let. Pred nekaj tedni so se Richardsovi selili. Pri selitvi so pod streho med staro ropotijo našli tudi tiste gosli. Sedaj so si jih natančneje ogledali in zapazili, da je na goslih zapisano ime Stradivari in letnica 1716. Gosli imajo velikansko vrednost.

Macdonald se zabava. Ko je mr. Ramsay Macdonald zapustil službo ministrskega predsednika, se je odpeljal domov na Škotsko v rodno mesto Lossiemauth. Tu se sprehaja in počiva. Fotograf ga je ujel, ko se je ravno na ulici igral s škotskim terrierjem. Zraven stoji Macdonaldov prijatelj sir Aleksander Grant.

Ko sta zapustila jetnišnico

»Kaj misliš, ali je tu navada, dajati uslužbencem napitnino?«

Padalo v službi sovjetske armade

Kakor nobena druga država na svetu, je sovjetska Rusija začela uvajati padala, ki bodo v prihodnji vojski imela nalogo, velike vojaške čete iz letal spuščati na tla za sovražno fronto. Po vseh večjih mestih imajo že po več sto metrov visoke stolpe, s katerih se mečejo na tla ter jih padala nosijo

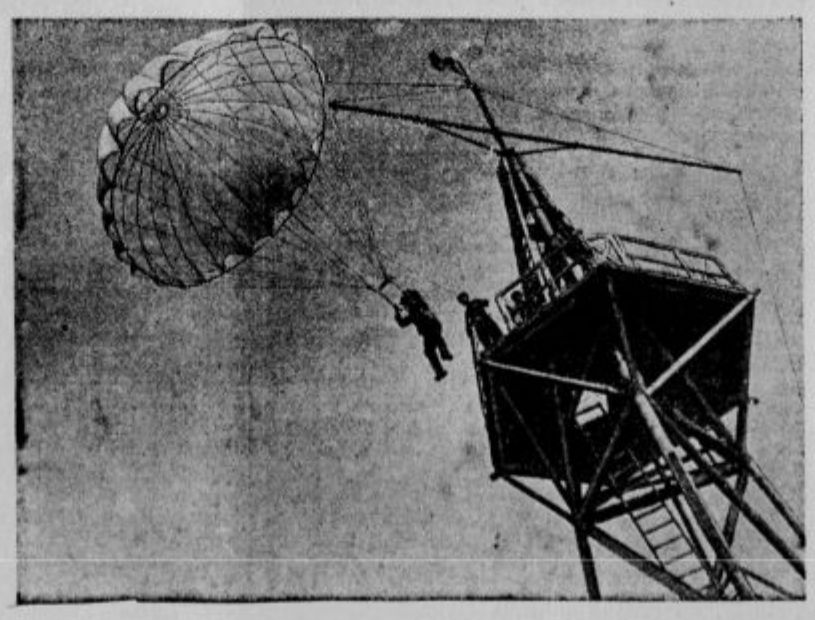

Kurji „nebotičniki“

Ameriški farmerji se močno pečajo s kokošjo rejo. Doslej so navadno imeli za kokoši pritlične kurnice, ki pa so bile dolge in obširne, da se je kokoš lahko dovolj sprehodila. Sedaj pa so — ali je morda zemljišče predrago? — začeli kure spravljati v visoke zgradbe, ki imajo nekatere celo šest nadstropij. V teh »kurjih nebotičnikih« je po več tisoč kokoši, za katere pa je vse tako urejeno, da se zaradi zdravja kar ne smejo pritoževati. Te kurje palače imajo velika okna, da imajo kure dovolj solnčne svetlobe. Za svež in hladen zrak pa skrbe posebni ventilatorji. Kadar je zunaj mraz, tedaj zakurijo centralno kurjavo, tako, da se kokoši ne morejo pritožiti ne zaradi mraza ne zaradi vročine. Zaradi tega je seveda njihova nesnost mnogo večja. Za napajanje in čiščenje imajo napeljane v vse prostore vodovod, tako, da je tudi v tem oziru preskrbljeno.

Krmljenje kokoši je tako urejeno, da dobivajo najprvo dovolj potrebnih krmilnih snovi, potem pa tudi dovolj vitaminov, kateri so zlasti zato potrebni, ker zaprte živali ne morejo do zelene in sveže piče. Ta način oskrbovanja kokoši je baje izdatno cenejši in pa kokoši so zoper slabo vreme bolj zavarovane. Res je, da sedaj kokoši ne pridejo več na prosto, a tudi v pritličnih kurnicah so bile večji del zaprte.

Za kurje »nebotičnike« sedaj predelujejo velike prazne hiše in celo ogromna tovarniška poslopja. Pravijo, da se bo to lastnikom hiš bolj splačalo, kakor pa če bi pod streho svojih praznih hiš vzeli ljudi.

Če bi vsi ljubili delo, bi cenili človeka bolj ko denar.

Gospodarstvo

Novi hranilniški zakon

Ministrstvo trgovine in industrije je poslalo vsem zbornicam in zainteresiranim hranilnicam ter občinam predlog novega zakona o javnih hranilnicah, ki je bil pa izdelan že leta 1932 v odseku za kreditne zavode in zavarovanje.

Novi zakonski predlog obsega 52 členov in je razdeljen v tale poglavja:

1. Splošna določila govore o tem, kaj so hranilnice in njih cilj.

2. To poglavje vsebuje določila o osnovanju hranilnic ter določa, da lahko hranilnico osnuje ena ali več občin. Poleg tega morajo občine dati hranilnicam začetni obratni kapital, katerega višina sicer ni predpisana, predpisal pa jo bo najbrž poseben pravilnik.

3. Ta del govori o poslovanju hranilnic, o njih sredstvih, o sprejemanju vlog ter našteva taksativno v členu 15 vse aktivne posle, katere sme vršiti hranilnica. Vsaka hranilnica mora po čl. 18 zakona ustanoviti svojo zastavljalnico. Ministrstvo bo izdelalo tudi vzoren pravilnik za hranilnice in morajo biti z njim pravila hranilnice soglasna.

4. Oddelek govori o upravnem in nadzorstvenem odboru, njega sestavi, delu, o pogojih, kdaj sme biti kdo član itd.

5. Obsežna so določila o rezervnem fondu in letnih računih. Novi zakonski predlog določa obveznost članstva pri Zvezi, katere uredbo še predpiše ministrstvo za trgovino in industrijo. Naštete so tudi svrhe zveze, med katerimi fungira tudi revizija.

Hranilnice stoje pod državnim nadzorstvom posebnega komisarja itd. — Člen 42 govori o prenehanju poslovanja hranilnice, čl. 43—45 pa navajajo kazni.

V prehodnih določilih je določeno, da morajo zavodi, ki niso hranilnice, če imajo to ime v naslovu, izpremeniti svoj naziv.

To je izvleček iz zakonskega predloga in je sedaj pričakovati živahnega razgovora o določilih novega zakona, ki bodo v nekaterih točkah gotovo naletela na druga mnenja, katera bo vsekakor treba upoštevati.

Hranilniški kongres v Parizu

Meseca maja se je vršil v Parizu III. mednarodni hranilniški kongres, katerega so se udeležili zastopniki vsega sveta. Močno sta se odzvali bratski slovanski državi, od katerih je poslala Češkoslovaška 120, Poljska pa okoli 70 delegatov in sta na ta način dosegli, da sta bila češki in poljski jezik priznana kot službena jezika na kongresu, kar je za vprašanje nacionalnega prestiža važna stvar. Iz Jugoslavije so bili 4 zastopniki, med njimi dva Slovenca in sicer dr. Milan Vidmar in dr. Vladimir Murko.

Na kongresu so obravnavali 5 važnih vprašanj in sicer: 1. Hranilnice in kriza; 2. Garancija hipotekarnih posojil; 3. Obrestna politika in hranilnice; 4. Varčevanje in življensko zavarovanje in 5. Šolsko varčevanje. Izdelani so bili podrobni referati in na podlagi diskusije so bile sprejete resolucije, katere danes navajamo glede 1. in 5. točke razprav, t. j. glede vpliva krize na hranilnice in pa glede propagande šolskega varčevanja.

Hranilnica in kriza

1. III. Mednarodni hranilniški kongres je proučil zgodovino kriz in ugotovil, da so bile hranilnice le malo prizadete od gospodarskih kriz. Hranilnice predstavljajo torej važen faktor za olajšanje težav, ki so jih povzročile gospodarske krize. Zato se pozivajo vlade najrazličnejših držav, da podpirajo hranilnice in se izogibljejo po možnosti vsakemu posegu v njihov lasten delokrog.

2. Hranilnice uživajo povsod zaupanje vlagateljev. To zaupanje, ki je podlaga njihovega delovanja, predpostavlja stabilnost valut. Zato se obrača III. Mednarodni hranilniški kongres na vlade z nujnim pozivom, da postavijo valute na trdne temelje po splošnem medsebojnem dogovoru ter stvorijo tako predhodne predpogoje za gospodarsko sodelovanje vseh narodov.

3. Zaupanje v bodočnost na katerem temelji ideja štedenja in opreznosti in od česar je odvisen ves človeški napredek, predpostavlja prijateljske odnošaje med narodi. V Parizu na III. Mednarodnem hranilniškem kongresu združeni delegati smatrajo v svoji veliki ljubezni do svoje države ter v prepričanju, da izražajo želje in nade milijonov varčevalcev, uresničenje tega predpogoja za najvažnejšo in najnujnejšo nalogo vseh vlad.

Posebna priporočila.

Na podlagi v poročilih delegatov raznih narodov zadostno ugotovljenega dejstva, da so v raznih državah veljavna upravna načela in zakonski predpisi v glavnem zadostovali za to, da zajamčijo sigurnost in plačilno sposobnost hranilnic tudi v času krize, opozarja III. Mednarodni hranilniški kongres posebno na sledeče točke:

1. Naloga hranilnic je vzdržati istočasno likvidnost, varnost in donosnost svojih naložb. Razen takoj razpoložljivih sredstev treba smatrati »likvidnim« tudi delnice in obveznice, v kolikor je njihova prodaja ali posojilo proti njihovi zastavitvi zasigurano tudi v času krize. Potrebno je, da ustanovijo hranilnice posebne rezerve, da pokrijejo izgube, ki bi utegnile nastati, ako bi se ti papirji morali prodati v času krize.

2. Dolžnost vlad in emisijskih bank je, da v skladu s potrebno previdnostjo ter v interesu vlagateljev in stabilnosti denarja držijo vedno na razpolago plačilna sredstva potrebna zato, da ohranijo zaupanje vlagateljev, zlasti v času krize.

3. V kolikor pa ni določeno jamstvo države za izplačila, ki naj zasigura neprekinjenost izplačil tudi v času krize, predstavljajo centralna finančna podjetja hranilnic in centralne kreditne ustanove hranilnic — enako, kakor v gotovih slučajih skupni garancijski fondi teh hranilnic — dragocena sredstva, sposobna preprečiti ustavitev izplačil.

4. Da se naprej preprečijo zahteve po izplačilih, ki bi se utegnile pojaviti v nemirnih časih, se priporoča začetek v normalnih časih z vzgojo vlagateljev s potrebnim poukom.

Za varčevanje v šolah

Prepričani, da se mora zlasti v nemirnih časih, kakršne tudi danes preživljamo, načelo skrbi za bodočnost in varčevanje globoko ukoreniniti v dušah novih generacij kot najvažnejši faktor celega normalnega življenjskega programa, in smatrajoč, da predstavlja vzgojno delo hranilnic bistven in značilen del njihovega socijalnega poslanstva, neglede na neposredne koristi, ki jih utegnejo pridobiti od tega delovanja, opozarjajo delegati III. Mednarodnega hranilniškega kongresa na potrebo, da vlade nudijo vsestransko pomoč pouku o varčevanju z ozirom na njegov visok pomen za ustvarjanje značaja in razvoj državljanskih vrlin.

Ponavljajo že na prejšnjih mednarodnih hranilniških kongresih sprejete želje, ki se nanašajo na uvedbo pouka o varčevanju kot rednega šolskega predmeta v vse šole, zlasti pa v šole, ki vzgajajo bodoče učitelje.

Da se doseže ta cilj, predlagajo, da se pozovejo hranilniške organizacije v vsaki državi, da ustanovijo mešane odbore, sestavljene iz učiteljev in predstavnikov hranilnic, da izdelajo programe in metode za poučevanje te nove stroke v skladu s šolskimi učnimi načrti. Ti programi se bodo mogli potem predložiti uradom za narodno prosveto in biti predmet zakonite ureditve.

Obenem predlagajo, da hranilnice v pričakovanju rezultatov dela teh komisij ne opuste nobene prilike, da si zajamčijo vedno tesnejše sodelovanje učnih moči, kar je glavni predpogoj uspeha na tem polju, ter posebej skrbijo za razdelitev učnih knjig o štedenju in skrbi za bodočnost. Te knjige naj bi služile kot podlaga za pouk učencem ljudskih šol in kot navodila učiteljem; vsebovale bi številne primere in argumente v duhu varčevanja in naj bi bile pripravne za pouk pri raznih učnih predmetih (računstvo, narodni jezik, zgodovina itd.).

Ponavljajo, da se mora pri tej vzgoji k varčevanju povezati teorija kar najtesneje s prakso, ter izražajo na podlagi uspehov, doseženih v državah, kjer delujejo šolske hranilnice, željo, da se ta ideja kolikor mogoče posploši in sicer na podlagi kar najenostavnejšega sistema, ki nalaga učiteljem kolikor mogoče malo breme in odgovornost, priteguje učence direktno k delu ter povečuje priložnost k stikom s hranilnico.

Z ozirom na vedno večjo uporabo kina in radia na vzgojnem polju, izjavlja kongres željo, da se hranilnice vedno bolj poslužujejo teh psihološko prav učinkovitih sredstev. Glede kina ponavlja kongres sklepe I. Mednarodnega kongresa za vzgojni kino (Rim, april 1934), sestavljene po zaslugi Mednarodnega instituta za štedenje — izdelovanje filmov za gospodarsko vzgojo mladine, sodelovanje hranilnic in šolskih oblastev pri predvajanju filmov o štedenju, itd. — Glede radia predlaga kongres, da radijski prenosi za šole tam, kjer so že redno organizirani, vsebujejo tudi periodične pogovore o varčevanju in skrbi za bodočnost.

Potrjuje splošno potrebo sodelovanja in miru med narodi in predlaga končno, da se Svetovni dan varčevanja slavi istočasno v vseh državah, s posebnim ozirom na mladino, kateri se mora tolmačiti svetovni pomen tega dne in ideal, ki govori zanj.

Podružnica Francoske družbe rudnikov zlata v Peku. Na podlagi odobritve trgovin. ministrstva z dne 16. oktobra 1934 je Francoska družba rudnikov zlata v Peku, d. d. v Parizu, katere podružnica v naši državi je vpisana pri belgrajskem trgovskem sodišču, povečala glavnico za posle podružnice v naši državi od 3 na 10 milij. Din in je istočasno imenovala za zastopnika poleg dosedanjega zastopnika Johna L. Middletona še Vincenca Nittija, glavnega ravnatelja družbe.

Grški boni. Saldo grških bonov v obtoku je znašal dne 6. junija 1935 26.6 milij. grških drahem.

Direktne češkoslovaške tarife z jugoslovanskimi pristanišči. Iz Prage poročajo, da bo v jeseni objavljen direktni češkoslovaški železniški tarif s Sušakom. Tarifa se pravkar izdeluje, vendar pred pozno jesenjo ni pričakovati objave.

Donavsko-savsko-jadranska železnica (nekdanja Južna železnica) izkazuje za leto 1934 189.000 zlatih frankov čistega dobička, dočim je dobiček za l. 1933 znašal 51.000 zlatih frankov. Obligacijski fond družbe javlja, da naša država od leta 1932 dalje ni plačala dolžnih anuitet. Lani poleti pa je prišlo med našo državo in družbo do sporazuma, po katerem bo naša država amortizirala tretji četrtletni obrok za l. 1932 in 10% naslednjih 12 četrtletnih obrokov vključno zamudne obresti, kakor jih je določal rimski sporazum, s plačili mesečnih obrokov od junija 1934 do oktobra 1935. Za ostanek 90% omenjenih 12 četrtletnih obrokov pa dobi odbor obligacionarjev 5% jugoslovanske državne obligacije, ki se bodo amortizirale v četrtletnih obrokih do leta 1957. Zadnji od na ta način pod moratorij spadajočih 12 četrtletnih obrokov je obrok za 3. četrtletje 1935, s četrtim četrtletjem 1936 pa bo Jugoslavija na podlagi rimskega sporazuma plačevala obveznosti v celoti.

Dotok zlata iz Francije v USA. Po uradnih ameriških podatkih je znašal uvoz zlata v USA iz Francije v prvi desetini meseca maja 91.24 milj. dolarjev, dočim je znašal cel mesec maj 111.6 milj. dolarjev. V tekočem letu je znašal dotok zlata iz Francije v USA 293.7 milj. dolarjev, lani celo leto pa 283.9 milj., tako, da je skupno Amerika dobila za 577.6 milj. dolarjev francoskega denarja.

Odtok zlata iz Holandije. V dobi od 4. do 11. junija se je zlati zaklad Holandske banke zmanjšal od 621.5 na 618.3 milij. goldinarjev, kar je razmeroma majhna vsota.

Romunska žetev pšenice. Letošnji pridelek pšenice v Romuniji cenijo na 300.000 vagonov, kar pomeni, da bo za izvoz ostalo okoli 100.000 vagonov. Presežek iz prejšnjega leta znaša samo 13.000 vagonov. Sedaj je določena za izvoz premija 40% in znaša izvozna pariteta 28.000 lejev za vagon. Doslej je kmet dobival za vagon pšenice 40.000 lejev. Zaradi tega je zahteval zvišanje cen in mu je vlada priznala posebno premijo 7000 lejev še povrh ter je dvignila konzumni davek na moko od 25 banijev na 1 lej za kilogram, da dobi potrebna sredstva za finansiranje izvoza pšenice.

Kmetijska družba l. 1934

V soboto dopoldne bo občni zbor Kmetijske družbe, r. z. z o. z. Iz tiskanega poročila glavnega odbora za občni zbor posnemamo o poslovanju družbe tele podatke: Kmetijska družba izdaja z velikimi gmotnimi žrtvami kmetijski strokovni list »Kmetovalec«, ki je slavil 50 letnico izhajanja. Vendar je število naročnikov na »Kmetovalca« nezadostno in zato pozivlja odbor vse člane, naj se naroče na »Kmetovalca«. Več podatkov vsebuje poročilo o delovanju Kmetijske družbe kot vnovčevalnice kmetijskih proizvodov. Blagovni promet družbe je zelo narastel, in sicer predvsem radi prodaje kmetijskih pridelkov, ki je narasla za 4.2 milij. Din na okoli 7 milij. Din, dočim je prodaja kmečkih potrebščin po družbi nazadovala za okoli 0.26 milij. Din.

Iz zaključnih računov je razvidno, da je število članov naraslo lani za 1646 na 9998. Promet je znašal 164.3 milij. Din. Bilanca izkazuje povečanje deležev, izposojil pri denarnih zavodih od 0.35 na 2.1 milij. Din in upnikov od 1.8 na 2.3 milij. Din. Rezerve znašajo 4.1 milij. Din. Med aktivi se je povečala blagajna od 0.14 na 0.3, zmanjšale so se naložbe v denarnih zavodih od 0.6 na 0.3 milij. Din, povečali dolžniki od 2.1 na 3.4 milij. Din in zaloge blaga od 1.74 na 2.87 milij. Din. Pri kosmatem dobičku 0.7 milij. Din (0.58 milij. Din leta 1933) znaša čisti dobiček 12.611 Din, leta 1933 pa je znašal 29.519 Din.

•

Zmrznjene ameriške terjatve. Po podatkih ameriškega trgovinskega ministrstva so znašale zmrznjene ameriške terjatve leta 1933 350 milij. dolarjev, v začetku leta 1935 200 milij. dolarjev in po najnovejših cenitvah samo še okoli 125 milij. dolarjev. Cenitve so dale banke in izvozniki. V Evropi imajo Zedinjene države največje terjatve v Nemčiji 30—40 milij., v Španiji 9—20, Romuniji 2.8—6.8 milij. dolarjev. Na enem zadnjih mest je Jugoslavija s 175.000 dolarji, kar je zelo majhna vsota.

Svetovna produkcija avtomobilov je znašala leta 1932 1,970.000 voz, naslednjega leta 1933 je narasla za 710.000 voz, lani pa za 1,080.000 voz. Najvažnejše države, ki so proizvajale avtomobile, so sledeče: produkcija leta 1934 v tisočih voz (v oklepajih podatki za leto 1933): USA 2778 (1920), Anglija 355 (280), Francija 199 (191), Nemčija 174 (105), Kanada 117 (66), Rusija 72 (49) in Italija 42 (41).

Borza

Dne 14. junija 1935.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Bruslja in Curiha, narasli so Amsterdam, London, New York, Pariz in Praga, popustil je Trst, po daljšem času se je tudi znižal tečaj nemške marke.

V zasebnem kliringu je ostal avstrijski šiling na ljubelj. borzi neizpremenjen na 8.75—8.85, ravnotako na zagrebški borzi na 8.675—8.775 in je bil isti tečaj kot v Zagrebu zabeležen tudi v Belgradu. Grški boni so v Zagrebu nekoliko oslabeli in so notirali 38.15—38.85, dočim so v Belgradu notirali 38.50 denar. Angl. funt je malo popustil ter je v Zagrebu notiral 234.64—236.24, v Belgradu pa 234.57—236.17. Španska pezeta je v Zagrebu popustila na 6.25 blago, v Belgradu pa na 6.15 denar.

Ljubljana. Amsterdam 2955.50—2969.90, Berlin 1754.91—1768.78, Bruselj 738.47—743.53, Curih 1441.22—1451.29, London 215.41—217.47, New York 4331.45—4367.76, Pariz 287.89—289.33, Praga 182.04—183.15, Trst 359.14—362.22.

Celokupni promet brez kompenzacij je znašal 971.331

Curih. Belgrad 7, Pariz 20.22, London 15.165, Newyork 306.625, Bruselj 51.90, Milan 25.2625, Madrid 41.90, Amsterdam 207.40, Berlin 123.50, Dunaj 57.90, Stockholm 78.15, Oslo 76.15, Kopenhagen 67.70, Praga 12.80, Varšava 57.90, Atene 2.90, Carigrad 2.48, Bukarešta 3.05, Helsingfors 6.69, Buenos-Aires 0.8075.

Vrednostni papirji

Tendenca za državne papirje je bila danes deloma slabša. Vojna škoda je zopet popustila in sicer v večji meri v Belgradu kot v Zagrebu. Tudi promet je oslabel.

Ljubljana: 7% invest. pos. 80—82, agrarji 46—48, vojna škoda promptna 359—362, begluške obveznice 63—64, 8% Blerovo pos 76—78, 7% Blerovo pos. 65—66, 7% pos DHB 72.50—73.50, 7% stab. pos. 80—82.

Zagreb, državni papirji: vojna škoda promptna 360—361, 6., 7., 8., 9. 362 bl., begluške obveznice 62—63, 8% Blerovo posojilo 75.75—76.25 (76), 7% Blerovo posojilo 65.50—66 (65.50), 7% posojilo Drž. hip. banke 72.50 den., 7% stab. pos. 83.50 bl. — Delnice: Priv. agrarna banka 83.50 bl., Osješka sladkorna tovarna 160 bl.

Belgrad, državni papirji: 7% investicijsko posojilo 81—82.50 (82.50), agrarji 47.25 bl., vojna škoda promptna 358—358.50 (359), 9. 358—359 (359, 358.50), 10. 358—359 (358.50), begluške obveznice 63.50—64 (64), 7% Blerovo posojilo 65.50—66, 7% posojilo Drž. hip. banke 73 zaklj. 7% stab. pos. 83—83.50 (83). — Delnice: Narodna banka 5800—5830 (5820), Priv. agrarna banka 222.50—223.50.

Žitni trg

Kot smo že včeraj omenili, prevladuje zaradi znatnega izvoza za koruzo čvrsta tendenca. Zato so se tudi danes cene koruze dvignile, kar se pozna tudi na ljubljanski borzi. Na drugi strani pa je oslabela pšenica, dočim je moka ostala neizpremenjena.

Ljubljana. (Franko nakladalna postaja, plačilo proti duplikatu). Pšenica 78 kg 2% bč. 139—144, ban. 138—141, oves slav. 108—110, koruza popolnoma suha s kvalitetno garancijo bč 77—79, ban. 75—77, moka ničla bč. 235—245, ban. 230—240, št. 2 210—220, št. 5 190—200, otrobi debeli bč. 100—105.

Novi Sad. Ječmen: bč. in srem. 65—66 kg je 125—127.50, bč. in srem. poml. 67—68 kg je 130—132.50. Koruza: bč. in srem. 76—77, ban. 73—74. — Vse ostalo neizprem. Tendenca neizprem. Promet srednji.

Sombor. Pšenica: bč. okol. Sombor 126—128, gbč. in srem. 128—130, ban. in bč. potiska 130—132, slav. 132—134, gbč. 127—129. Oves: bč. 98—102. Rž: bč. 126—128. Ječmen: bč. in srem. 63—64 kg je 125—127.50, bč. poml. 67 do 68 kg je 130—132.50. Koruza: bč. in srem. 75—77, bč. in srem. julij 76—78. Moka: bč. og. in ogg. 202.50—222.50, št. 2. 182.50—202.50, št. 5. 162.50—182.50, št. 6. 147.50—162.50, št. 7. 117.50 127.50, št. 8. 92.50—95.50. Otrobi: bč. 84—86. Fižol: bč. uzančni 115—120. Tendenca neizprem. Promet 61 vag.

Budimpešta. Tendenca prijazna. Promet sreden. Pšenica: junij 16.75—72 zaklj. 16.76—77. Rž: junij 11.60—52 zaklj. 11.50—55. Koruza: julij 11.30—45 zaklj. 11.44—45, avgust 11.20—28—15—22.

Sport

Olimpijska akademija

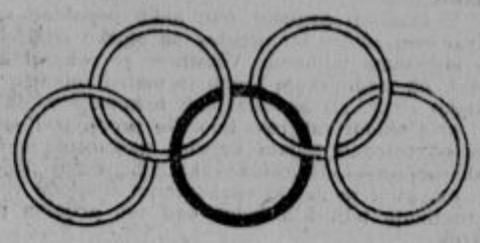

Danes se vrši olimpijska akademija na letnem telovadišču v Tivoliju. Pričetek ob 20.30. Zaključek ob 22.30.

Dr. Ciril Pavlin, podpredsednik JOO:

Kličem mladino vsega sveta

je napisano na olimpijskem zvonu, ki so ga vlili za otvoritev prihodnje olimpijade.

Olimpijade in mladina, to je nerazdružljiv pojem, a mladina, to je bodočnost vsega naroda. Kakor bo mladina vzgojena in postavljena v življenje, tako bo oblikovala naslednjo generacijo naroda! Bolj kot kdaj preje se danes poudarja važnost mladine v javnem življenju, bolj kot kdaj prej se ji odpirajo pota in nalagajo naloge, bolj kot kdaj pa doživlja naša mladina tudi vso resnost in težo današnje težke dobe, vso krutost današnjega realnega življenja. Da ob takem položaju mladini ni skrivati teže življenja, temveč jo je treba vzgojiti za borbo, za odpornost, za sposobnost, je spoznal svet po svetovni vojni in vsi narodi so pričeli mrzlično propagirati sport, ki naj izoblikuje mladino. Mladina naj v plemeniti borbi s tovariši in z naravo razvije vse svoje sposobnosti, ojekleni naj svoje mišice, razvije duha in vzgoji naj se v spoštovanju do nasprotnika, ne glede na to, ali ta v borbi zmaga ali je v borbi premagan. Sposobnost, pogum, spoštovanje in poštenost so glavne odlike pravega sportnika in narod, ki se mu posreči vzgojiti svojo mladino v takem duhu, bo lahko mirno zrl v bodočnost.

Da se vzgoji v mladini zavest odgovornosti, nastopa na svetovnih olimpijadah kot zastopnica svoje domovine. Tam tekmuje v plemeniti borbi za ugled naroda, na olimpijadah pokaže mladina javno in vsemu svetu, da je tudi njena domovina sposobna za borbo, sposobna za uspehe, sposobna za zmage.

Tej mladini moramo dati sredstva, da bo izvršila svojo nalogo do nas! Dajmo ji sredstev za trening, da se usposobi za tekmovanje, dajmo ji sredstev za pohod na olimpijado!

47 držav tvori olimpijsko organizacijo sveta. Naša država je mlada, naša država ni med največjimi, ali vendar se je vrnila mladina že z dveh olimpijad z olimpijsko vejico zmagovalca! Naši telovadci so bili, ki so nam že dvakrat priborili ponosni naslov olimpijonikov! Naša mladina je pokazala sposobnost — na nas je, da ji omogočimo, da se bo lahko tudi za prihodnjo olimpijado pripravila.

Danes, jutri in v ponedeljek zbira Ljubljana za našo mladino, zbira lond, ki naj nam zagotovi udeležbo na olimpijadi. Pridite vsi, ki vam je pri srcu naša mladina, vsi, ki vam je za ugled naše domovine! Pridite in darujte! Domovina, stori svojo dolžnost!

•

* *Službene objave ljubljanske hazenske podzveze.* (Iz seje uprav. odb. 11. VI.) S. K. Ptuj se ponovno poziva, da nemudoma prijavi, izposluje dovoljenje za odigranje dveh tekem z V. S. K. in poravna prijavnino za obe tekmi. Naročilo mora biti izvedeno najkesneje do 17. t. m. sicer občutna kazen. Na znanje se vzame prijava g. Kosmača L. za hazenski sodniški tečaj. Prijavljeni kandidati se vabijo na sestanek, ki se vrši v petek 14. t. m. ob 19.30 v posebni sobi kavarne Evropa. Na sestanku bodo določene ure za teoretski in praktični tečaj. S. K. Ilirija in S. K. Jadran se obveščata, da prične obvezni zdravniški pregled vseh hazenašic in atletinj v petek 14. t. m. S. K. Ilirji so rezervirani termini 14., 19 in 21. VI., SK Jadranu pa termini 26., 27. in 28. VI. Oba kluba se opozarjata, da bo zabranjeno nadaljno nastopanje vsem članicam obeh klubov, katere ne bodo pregledana do 15. VII. Zdravniški pregled se vrši ob navedenih dneh v protituberkuloznem dispanzerju na Miklošičevi cesti 26. Na znanje se vzame sodn. poročilo o drugi poskusni tekmi S. K. Jadrana. Verificira se prvenstvena tekma za pomladno sezono Gorenje : Ilirija z rezul. 12: 1 (3 :1) za Ilirijo. Odborniških dolžnosti se razrešuje član uprave g. Polak Peter, SK Jadran — hazenska sekcija — se predloži zvezi za sprejem v redno članstvo JSZS. Pri olimpijskem dnevu morata obvezno sodelovati Ilirija in Jadran. Oba prizadeta kluba prejmeta potrebna navodila pismeno. Odborniško službo vršita pri olimpijskih prireditvah v soboto ob 29.30 na letnem sokolskem telovadišču g. Luschan, v nedeljo ob 10.30 na igrišču Jadrana, g. dr. Bradač. Delegira se za tekmo Jadran : Ilirija ss. Žitnik, rez. Doberlet. Tekma je v nedeljo, 16. ob 10.30 na igrišču Jadrana.

Kolesarji-dirkači, člani Kolesarske podzveze Ljubljana! Olimpijska dolžnost vas poziva, da se brezpogojno udeležite jutrišnjega podzveznega nastopa na prireditvi olimpijskega dne na Hermesovem dirkališču. Javite se najkasneje ob 15.15 pri vhodu na dirkališče, kjer se vpišete v program točk ter sprejmete startne številke.

Planinske postojanke SPD: V Triglavskem pogorju je oskrbovana Staničeva koča, ki s svojo okolico še vedno vabi smučarje-planince. Prijeten oddih nudita postojanki ob Boh. jezeru — Sv. Janez in Zlatorog. Na Crni prsti je oskrbovana lansko leto popolnoma renovirana Orožnova koča. Aljažev dom v Vratih je obdan od svežega zelenja ter vodi pot do njega mimo slapa Peričnika, ki je letos popravljen. Med cvetočimi narcisnimi polji stojita obe koči na Golici: v Spodnji koči je mogoče tudi vse dnevno bivanje. Na Stolu sta odprti Valvazorjeva koča in Prešernova koča — dober prehod na Golico. Roblekov dom na Begunjščici leži na krasni razgledni točki. Prijeten nedeljski izprehod je v kočo na Ljubniku. V Kamniških planinah so odprte koče na Veliki Planini, koča na Kamniškem sedlu, Dom na Krvavcu ter Dom v Kamniški Bistrici, kamor pelje nova, senčna pešpot na desnem bregu Bistrice. Na Ratitovcu je odprta Krekova koča. Doma na Okrešlju in na Korošici sta že stalno oskrbovana. V Logarski dolini vabijo odprte planinske postojanke. Nadalje so odprte: Tomazinova koča na Sveti Gori, koča na Šmohoru, Dom na Mrzlici, Dom na Lisci, Dom na Mirni gori, Mozirska koča na Golteh, Celjska koča ter postojanke na Pohorju.

Motosekcija ŽSK Hermes — prireditveni odbor zadnjih medklubskih motocikelističnih dirk, ki so vsaj v moralnem oziru nad vse pričakovanje dobro uspele, dočim je finančna stran zaradi mnogih drugih javnih prireditev, kakor tudi žgočih popoldnevov bila šibkejša, izjavlja tem potom svojo najiskrenejšo zahvalo vsem onim prijateljem sekcije, kakor tudi motocikelističnega sporta v splošnem, ki so pri izvedbi prireditve količkaj pripomogli. Posebna zahvala gre tudi tvrdki Bata za naklonjeno denarno vsoto, ki je bila razdeljena med sledeče dirkače: Poljšak L., kat. seniorji, 500 ccm; Seunig Vital, kat. 500 ccm, juniorji; Čerič Hinko, kat. 250 ccm, sport; Čerič Hinko, kat. 350 ccm, sport; Siška Janko, kat. 500 ccm, sport. Nagrajeni dirkači so vozili z Bitininimi gumami. Prav tako se zahvaljuje naslednjim darovalcem krasnih pokalov: mestni načelnik dr. Vlad. Ravnihar, Avto-klub Ljubljana, Spectrum d. d., tvornica ogledal, Ljubljana, I. Gorec, trg. koles, A. Agnola, zaloga stekla in porcelana, ing. Jax in sin, trg. koles, Seunig Stane, trgovec, Franc Jakopič, meh. delavnica, Joško Smuc, trg. foto-potrebščin, A. Breznik, trg. glasbil, K. Hribernik, kovinotiskar, A. Prelog, zaloga pis. strojev, Lustra, trgovina barv, Jugoindus dr. z o. z., kovinska industrija, Unitas dr. z o. z., pokromanje. Tu spominske nagrade so dirkače tako izpodbudile, da so sklenili, se že naprej boriti na področju naše motocikelistike ter bodo, zavedajoč se pomena olimpijskega dne, prinesli svoj delež z nastopom že v nedeljo 16. junija skupno z drugimi sportnimi panogami.

Pridobivajte novih naročnikov!

K blagoslovu mostiča v Mednem

Menda ni bilo še za nobeno javno napravo tako malo besed, kakor za ta mostič, ki se je skoraj kar čez noč izprožil čez Savo in povezal njena bregova v enem najlepših predelov ljubljanske okolice.

V lanskem avgustu sem neko popoldne spet užival svoj »dolce far niente« na otočku med obema idiličnima mlinoma. Včasih se je pokazal kak človek na medenskem bregu in mahal čolnarju na vikrško stran, ali pa hitel doli h kopališču, da si čim prej ohladi razgreto telo. Na produ pod otočkom so polegali ožgani kopalci, par otrok je brskalo po mivki. Običajna slika teh vročih popoldnevov, ki ji je dajalo enakomerno šumenje vode in regljanje mlinskih koles nad vse prijeten poudarek.

Tisto popoldne pa se je zgodilo nekaj nenavadnega. Na visokem medenskem bregu se je pojavila gruča možakov, ki so stikali glave v nek papir. Dva ali trije so se spustili doli med grmovjem na skalnat pomol in razkazovali onim zgoraj neko mesto za tem pomolom. To je bila komisija, ki je prišla ogledat in določit prostor za mostič, kakor so mi povedali zvečer. Kmalu nato so začeli dovažati na vikrški breg les, železje in cement. Šlo je torej čisto zares. Komaj dober mesec je trajalo, pa je bila gotova ta sloka girlanda, viseča na dveh visokih betonskih opornikih. Nameravano slavnostno otvoritev pa je preprečila marsejska žaloigra ter jo je bilo treba preložiti prav na jutrišnji dan, dasi se mostič v resnici uporablja že nad pol leta.

Ta zakasnitev oficielne otvoritve pa gotovo ne bo zadržala nikogar, ki se zaveda, kako potrebna nam je bila ta nova komunikacija, da bi ne pohitel jutri popoldne v Medno in dal s svojo navzočnostjo izraza priznanja peščici idealnih pionirjev, ki so zastavili ves svoj nesebični trud, da je beseda meso postala. Prelepa pokrajina med Šmarno goro in Medanskim hribom, ta vrata v naš gorenjski paradiž, je šele s tem mostičem dobila pravo veljavo v turističnem pogledu. Posebno so prišli na račun nešteti obiskovalci Šmarne gore, ki je tako tudi iz Medna ob vsakem času in vremenu, pa tudi najhitreje dosegljiva.

Naj bi jutrišnji blagoslov božji varoval to veliko in važno prometno pridobitev vseh nepreračunljivih elementarnih nezgod, v kolikor je morda ni mogla dovolj zavarovati človeška skrb graditeljev.

V. M.

Naznanila

Ljubljana

1 *Kino Kodeljevo.* Danes ob 20.30 »Podmorsko peklo« in »Skrivnostni jezdec«.

1 *Nočno službo imajo lekarne:* dr. Piccoli, Tyrševa 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62 in mr. Gartus, Moste.

Maribor

m *Studenci.* Jutri priredi Katoliško prosvetno društvo v Studencih peš-izlet v Spodnjo Sv. Kungoto. Zbirališče za Studenčane pri Sv. Jožefu. Ob 6 odhod. Zbirališče za Mariborčane pri avtobusni postaji na Glavnem trgu. Odhod ob pol 7. Takoj po prihodu v Spod. Sv. Kungoto, ob pol 10, pridiga in sv. maša za udeležence. Člani, pa tudi nečlani, vabljeni!

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sobota, 15. junija: 12.00 Za znance vesele plošče pojo vrstijo se same, Bog vedi, kako! 12.45 Poročila, vreme 13.00 Čas, obvestila 13.15 Plošča za ploščo napev, brez vsake besede, to bo odmev! 14.00 Vreme, spored, borza 18.00 Na delopust! Radijski orkester 18.40 Čas, poročila, vreme, spored, obvestila 19.00 Zunanji politični pregled (dr. Jug) 19.30 Nac. ura 20.00 Od Celja do Ljubljanice ne glej na same klance, premisli zbodovino, oglej si domovino, in pesmico zapoj, saj jih poznaš nebroj! (Akademski pevski, radijski orkester, člani radijsk. dramskega studija in še drugi) 21.30 Čas, poročila, vreme, spored 22.00 Veselj vsi bodimo, pa se tavrtimo! (Radijski orkester in plošče.)

Drugi programi:

Sobota, 15. junija: Belgrad: 20.00 Srbski večer 23.00 Plesne plošče — *Zagreb:* 20.00 Skladbe Rih. Šimačka 20.30 Igra 21.30 Vokalni koncert 22.15 Mandolistični in kitarski koncert. — *Dunaj:* 17.25 Plošče po želxjah 19.10 Plesna glasba 20.00 Veseloigra »Dunajski komedijant« 22.10 Radijski orkester 23.45 Sinfonična glasba — *Budimpešta:* 19.20 Petje 20.00 Igra 21.25 Ciganska glasba 22.45 Operni orkester — *Milan- Trst:* 17.05 Plesna glasba 20.50 Igra — *Rim-Bari: 17.10* Pevski in klavirski koncert 20.50 Tannhäuser, opera, Wagner — *Varšava:* 20.10 Cerkveni zbori 21.30 Gozd v glasbi 22.30 Orkestralna glasba — *Praga:* 19.30 Opereta 21.00 Pester koncert 21.45 Slovaške narodne 22.45 Zabavna glasba — *Berlin:* 19.00 Stuttgart 20.10 Radijski orkester in pihala — *Königsberg:* 19.00 Vesele za bandoneon 20.10 Stuttgart — *Vratislava:* 19.15 Pesmi nemških rokodelcev 20.10 Konkurenca napovedovalcev — *Lipsko:* 19.00 Bachova slavnost 20.15 Godba na pihala — *Köln:* 19.10 Glasba Kruppovih delavcev 20.15 Frankfurt — *Frankfurt:* 19.00 Koračnice 20.15 Opereta — *Stuttgart:* 19.00 Plesna glasba 20.15 Pester večer — *Monakovo:* 19.05 Vesela komorna glasba 20.15 Pomladni zrak, opereta, Strauss. — *Zürich:* 19.40 Ljudska ura 20.10 Igra 22.05 Plesne plošče -

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Kakršnokoli

zaposlenje sprejme mlado, vsega dela vajeno, zdravo in pošteno dekle. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Za vsako plačo«. (a)

Službo dobe

Trgovsko pomočnico

začetnico, pridno in pošteno, iščem za takojšen nastop. Več po dogovoru. Ponudbe poslati v upravo »Slov.« pod št. 6796. (b)

Kovašk. pomočnika

takoj sprejmem; samo dobro moč; služba stalna. M. Klun, Kočevje. (b)

Frizerko

hitro in dobro delavko - išče za takoj Gabrijel Vajt, Kranj. (b)

Kuharica

se sprejme za čas Evharističnega kongresa. Restavracija pri »Levu«. (b)

Šiviljo pomočnico

in vajenko takoj sprejmem. Naslov pove uprava »Slovenca« pod štev. 6894. (b)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10

80.000 Din posojila

v vlogah Kmečke posojilnice v Ljubljani proti sigurni vknjižbi na prvo mesto rabim. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 6912. (d)

Kupimo

hranilne vloge Kmečke posojilnice v Ljubljani v znesku 80.000 Din. Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 6911. (d)

Iščem posojilo

55.000 Din; vknjižba na prvo mesto; vrednost nepremičnin nad 300.000 dinarjev. Sprejmem 15 do 20.000 Din vložno knjižico Ljudske posojilnice Ljubljanske, ostalo v gotovini. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Sigurnost« 6896.

Pohištvo

Javorjevo spalnico

po zelo nizki ceni proda Ivana Poličar, Kokrica 30 pri Kranju. (š)

Stanovanja

IŠČEJO:
Opremljeno sobo

čisto, išče mirna gospodična ali gre kot sostanovalka. Ponudbe upravi »Slov.« pod šifro »Cena«.

ODDAJO:
Petsobno stanovanje

z vsemi pritiklinami - se odda v Šelenburgovi ulici št. 4/I. nadstropje, s 1. avgustom 1935. Pogoje pove podružnica zavarovalnice »Croatia« istotam. (č)

Vnajem

IŠČEJO:
Zidano skladišče

z dvoriščem, v Ljubljani ali okolici, iščemo za takoj. »Tehna«, Ljubljana, Mestni trg 25. (m)

Posestva

Droben oglas v »Slovencu« posestvo ti hitro proda; če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

Vilo

z velikim vrtom, blizu bolnišnice, ugodno prodam. Več ustmeno. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6850. (p)

Manjše posestvo

v trgu Vransko zelo ugodno naprodaj. Poizve se v upravi »Slovenca« pod »Preselitev« št. 6893. (p)

Obrt

Znižal sem cene

za trajno kodranje, katero izvršim od 40—60 Din. Ta ugodna prilika traja za dobo od 15. junija do 15. avgusta. - Hešik Karol. Sp. Šiška, Jernejeva cesta 53, poleg šole. (t)

Prodamo

Če avto svoj stari prodajaš al' motorja bi znebil se rad, brž kupcev ti mnogo prižene Slovenčev najmanjši inserat

Izredno dobra

in cenena oblačila, moško perilo itd. — kupite najbolje pri Preskerju Sv. Petra cesta 14. (l)

Med

Ante Milfajt, župnik, Brodjanci, p. Bizovač, Slavonija. (l)

Elektromotorje in ventilatorje

za istosmerni tok 300 in 150 voltov, proda Mestna elektrarna po zelo nizkih cenah. V Ljubljani nudi iste motorje na posojilo za zmerno mesečno odškodnino. Za vroči poletni čas izposoja ventilatorje za minimalno najemnino. Pojasnila dobite pri ravnateljstvu, Krekov trg 10/II.

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izberi najugodneje in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Lanz lokomobilo

polstabilno 120—150 k. s., 12 atm. z ogrevno površino 46.60, s pregrejevalcem in kondenzacijo, v brezhibnem stanju — ki se lahko ogleda v pogonu — prodamo po ugodni ceni. Vprašati: Schulzmlin — Novi Sad. (l)

Kupimo

Borove plohe

2 cm močne, za hlev — kupim. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6854.

Stroj za deljenje testa

v dobrem stanju, kupim. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 6867. (k)

DRAŽBA

najrazličnejših spominskih in galanterijskih predmetov, ščetk, glavnikov, nožev, škarij, britev, trgovske oprave, pohištva se bo vršila v soboto dne 15. junija ob 14. uri in naslednje dni v trgovini Marije Mihelič, Ljubljana, Šelenburgova ulica, nasproti kavarne »Zvezda«, z nadaljevanjem v Florjanski ulici 32.

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon) lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne

Telefonska številka 3030

Senzacija Prešernove ulice

so krasne izložbe **čevljev** staroznane tvrdke FRANJA SNOJ

Nudimo Vam krasne

prvovrstne čevlje po nizkih vsakomur dostopnih cenah

FRANJA SNOJ

tovarniška zaloga čevljev kvalitetnih znamk »JARA«, »GOLDREGEN« IN »UNION«

LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA

FILMAJTE SAMI!!!

Scene iz življenja VAŠEGA DETETA, scene z IZLETA z DOPUSTA, športne scene itd.

KINO DOMA!!!

„CINE KODAK 8“ aparat za snemanje aparat za projeciranje, vse kompletno

NA OBROKE.

Zahtevajte prospekte

JUGOAGENCIJA,

ZAGREB, DRAŠKOVIĆEVA ULICA 34.

JARA

zopet **odprodaja** čevlje

po 10—30% znižanih cenah. — Da Vam ta ugodna prilika cenenega nakupa zopet ne uide, se kar najbolj požurite v naše prodajalne.

„JARA“, Ljubljana, Sv. Petra cesta 20

„JARA“, Maribor, firma Martinc, Gosposka 18

„JARA“, Zagreb, Ilica 60

Opozarjamo na

MALI OGLASNIK

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki!

ŽENINI! NEVESTE!

V zakonu se Vam obeta lepa, a zelo težka naloga, vzgoja Vaših otrok. Zato Vam priporočamo knjigo:

Volc:

OTROK

I. in II. del

Poglavja o vzgoji, katera Vam pomagajo, da dosežete lepe uspehe na vzgojnem polju..

Knjiga ima dva dela, v katerih Vam podaja pisatelj točne smernice za vzgojo Vaše dece. Vse potrebno najdete v tej knjigi — kako odpravite otroku slabe lastnosti ter ga dovedete črez vse strmine življenja k vzvišenemu cilju, da postane pravi krščanski mož ali žena, kakršne tako nujno rabi slovenski narod.

Knjiga stane I. del nevezan Din 25·—, vezan Din 35·—; II. del nevezan Din 24·—, vezan Din 34·— ter se dobi pri

H. NIČMAN - LJUBLJANA

Kopitarjeva ulica 2

Dolores Vieser

PEVČEK

52

Ljubezenska zgodba mlade duše

In pa — mati!

In pa spomladansko hrepenenje po popotovanju!

In pa misijoni in mučeniška smrt!

In toliko hudobij, častilakomnost v šoli, jeza in napuh!

In spet — mati! Pater Bernardin mu bo pač lahko povedal, kako je bilo.

Pomladno sonce je posušilo cesto, pot je prožna in brez prahu. Povsod cvete drevje, ptiči že pojejo, kakor da so obnoreli, in zrak je mehek kakor ženska roka. Čudovita blaženost se pretaka fantiču po udih. To popotovanje v vigredi je kakor takt silne pesmi, ki vsa trepeni — sam ne ve in tudi ne vpraša po čem. Plašču da na voljo, da plahuta, sam pa se vrže vetru nasproti, vesel, da je našel nekoga, ki se mu upira. Oči mu oprezujejo vzdolž po cesti, ali se ne prikaže že pri prvem ovinku rjava postava.

In glej — še daleč pred Bistrico jo maha menih čilo po cesti. Ivan začne teči.

»Bog vas sprimi!« kliče in vihti čepico.

»Ampak Ivan, kaj si mi prišel naproti?«

Obe roki stegne menih dečku nasproti.

»Nisem si, nisem si mogel strpeti!« prizna dečko in ves zažari.

Zdaj gresta spet nazaj proti mestu. Veselo in odkrito kramlja dečko o vsem, kar se je pripetilo med dolgim postnim časom, in kar ne more odtrgati oči od menihovega obraza, ki je zdaj skoraj kar mršav. Resni menih pa, čigar beseda in zgled sta pretresala veseljaške Beljačane, posluša ves srečen čebljanje, ki se dviga k njemu iz te kristalno čiste duše. In skoraj kakor prijatelju mu pripoveduje marsikaj, kar je doživel v Beljaku, da je Ivan kar ponosen in srečen.

Že kreneta proti samostančku. Tedaj dečko postoji in vpraša:

»In — in zastran matere?«

Patru Bernardinu seže v srce strah. Pogleda v tla, da bi se izognil jasnim otroškim očem. Ali naj mu pove v obraz, od upanja vesel, kar je izvedel žalostnega? Da je lepa Carmé ušla možu, se vlačila okrog in živela pohujšljivo, dokler ni slednjič izginila z nekim flamskim trgovcem? — Ali naj se zlaže in reče, da je utonila v divji Dravi? —

»Ivan,« reče končno menih in njegov glas zveni fantiču čudno žalostno, »samo toliko ti morem povedati, da je bojda bila leta osemnajstega v Gentu. Tam se izgubi slednja sled.«

Otroku utriplje srce prav do grla.

»Ampak, zakaj?« izdavi iz sebe.

Pater Bernardin mu ne ve odgovoriti. Čuti, da ni rekel prave besede.

Ivan krčevito sklene roke. Milo proseče upre pogled v menihove oči.

»Pater Bernardin,« moleduje in strah zveni iz slednje besede, »kajneda — moja mati, oni so bili dobra ženska, — ne hudobni?«

»Ne, ne hudobna,« reče Bernardin krepko. »Kdo ve, morda se snideš z njo v nebesih in bo svetnica.«

»Kajne, niso bili hudobni! Saj sem vedel,« reče dečko veselo in ustnice mu drhtijo in solze mu orosijo trepalnice. »Saj sem vedel...«

»Le dosti moli za njo in pozdaj več ne povprašuj po njej. To bo lepa pokora.«

Ivan prikima in ga samega ne veseli, da bi še nadalje povpraševal. In, sam ne ve prav, zakaj, srce mu pač ne da, da bi povedal, kaj se mu je primerilo, ko se je srečal z grofom blizu Starega dvora.

»Zdaj pa lahko noč! Med tednom prideš kaj k spovedi in Jurka pripelji s sabo!«

»Bom, sva se že zmenila. Laudetur Jesus Christus!«

★

Tako prav je, da je Jurko dobil pismo od matere. Ne govori o ničemer drugem kakor, kako je doma in da se bo mlajša sestra končno celo poročila. Morda bo smel še domov.

Ne vpraša, zakaj je prijatelj tako tih, in Ivan je vesel tega. Saj vendar ne bi mogel povedati Jurku, kako čudovita je bila tista edina beseda iz Bernardinovih ust: Ne hudobna! Kako lepo je rekel to besedo.

Ivan seveda ne ve, kaj je mislil Bernardin, ko je tako govoril — Kdor izmed vas je brez greha, naj vrže prvi kamen vanjo.

Cerkev je mrzla in temna in ko stopi človek iz nje, ga sončni sij kar oslepi. Vonj po cvetju plava po zraku. Povsod pozvanja in vriska.

Ivan skoči za časek v cerkev in prav prisrčno prosi ljubega Boga, naj mu vendar odvzame neugnano hrepenenje po popotovanju. Sam si nikakor ne more več pomagati. Niti pogledati ne sme ceste, ne da bi ga mamila, naj gre z njo. — Daljni griči, urna voda, cerkvice, ki se v sinji modrini blešče po hribih, veseli rokodelčiči, ki pojoč prihajajo in odhajajo skozi vrata, kite lastovk in majnikova sapica — vse, vse se je zarotilo zoper njega in ga sili v daljo — kamorkoli že — kamorkoli že...

Slovenska kuharica S. M. Felicite Kalinšek je izšla v novem osmem natisu 15. maja. Knjiga zelo pomnoženemu obsegu, novim večbarvnim tabelam, najizbranejši opremi ostane stara cena 160 Din za vezan izvod. Jugoslovanska knjigarna

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Ceč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Viktor Cenčič.